

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

V. ÉVFOLYAM 3. SZÁM
2015. SZEPTEMBER

250 Ft

BÓHM ANDRÁS

ŐSZI SÉTA

A nyári part most árva, elhagyott,
hogy egyszer itt járt, nem gondolhatod.
Ezer virága kóró lett, haraszt,
hogy újra nyílnak, álltasd csak magad.

Reménnyel menj a tél elé, hiszen
a végtelenség habokkal üzen,
az egyik jön, a másik elsimul,
a kórók magja bízva szélbe hull.

Pelyhes remények, rajta, szálljatok,
álom-virágot, ezret, bontsatok;
csak olyan legyen, mint az igazi,
fájjon, ha elkezdi szirma hullani!

HABOS LÁSZLÓ

ANGYAL VAGY

angyal vagy legbelül
érdes és sima
ha az idő álomba szenderül
értem szóljon az ima
kell hogy célban cél legyen

legbelül angyal vagy
Istentől jött üzenet
ajkad szól de hangtalan
kegyetlen a türelem
kell hogy rajtam súly legyen

angyal vagy legbelül
óriássá nőtt csoda
ha a súly végre lekerül
s megszólal a harsona
kell hogy szárnyunk legyen

BÍRÓ ANDRÁS

SÜLT GESZTENYÉK

Gesztenyét vettem a Körúton,
Tíz fillér volt az öt kicsi darab.
Zsebembe sülyesztettem őket,
Hogy egy kis meleget adjanak.

Sárga fákról hullt a sok levél,
A Nagykörúton ősz volt és hideg,
Csak a zsebemben izzott öt szelíd,
Meleg fényű gesztenyesziget.

Föltámadt a szél, s haragjában
Megrikatta a körúti fákat,
Én mosolyogtam, mert a melegség
A gesztenyéktől szívemig áradt.

Wegenast Róbert: Angyali üdvözlés

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA**ESKÜVŐ**

Hófehér ruhám, ha a földig érne,
A ropogós selyem lágyan átölelne.
Ringató kezekkel hívnám a bölcsőt,
Halk szavakkal idézném félőn a költőt.

Ne csak kedvesem légy,
Légy a világom!
Ne csak engem szeress ,
Szeresd minden álmom!
Ne dolgozz mellettem,
Légy magad a munka,
mely múltad s jövőd mind
a mába fojtja.

Legyél kedves, erős és bátor,
De megbújhatsz nálam
majd, mikor fázol,
s még önmagad előtt is
marcangol a kétség.
A fény bennünk van,
Oszlik a sötétség,
S ha bennem is látod még,
Ki vagyok, ki voltam,
Maradj mellettem,
S oltsd el szomjám !

Hófehér ruhám, ha elfoszlott már régen,
S az ősz szépsége megfordul a télben,
Remegő kezekkel, ha újra hív egy bölcső,
Vigyél magaddal, légy Te a költő!

Domonkos Béla: Balázs Dénes

KOVÁCS F. ISTVÁN**SZEPTEMBER**

Lankás domboldalon, kis házammal szemben
Szőlőtőkék sora katonás, szép rendben.
A verandán állok, még alig pitymallik,
Szürethez készülök évődése hallik.

Míntha gyöngy peregne, fel-felröppen puhán,
Mégsimítva lelkem egy nevető szoprán.
Őreg kutyám fülel az emberi hangra,
Feltekint rám: jelzi, ő is figyel, hallja!

Amott a tó fölött ébred már a reggel,
Megtelnek az öblök madársereglettel.
Lomha szárnyalással indulnak a gémekek,
A kacsák még várnak, előbb fürödnének.

Künn a tágas mezőn sárgul a tengeri,
Most csak alig zizzen, nincs, ami zörgeti.
Ökörnyálat terel az álmatag szellő,
Az égen csak a Nap s egy-egy szelíd felhő.

Fütyörésző vándor, kopott szalmakalap,
Derűs, tiszta szempár ősz szemöldök alatt,
Nem kér bebocsátást, mint afféle vendég,
Mosolyából látom, tudja, hogy vártam rég.

Itt áll a kapuban teli kosarával,
Megjött a Szeptember almával, dióval,
Lerakja kincseit, megböki kalapját,
Aztán indul tovább a szőlőhegyen át.

SZABÓ IMRE**ADJ FÉNYT, URAM!**

Most a sötétség uralkodik rajtunk,
És szegény hazám vágyik a fény után.
Messziről mintha már derengést is látnók,
Lassan, oly lassan pirkad is talán.

Nem lesz itt mindig tömlőcbeli sötét,
Bújnak már elő a fényes csillagok.
Fontos azt tudnunk, kitől árad a fény,
Nehogy balgatagon megcsalattassunk.

Figyeljünk a fényre teljes szívünkkel,
Mert biz, hamis és hazug fény lehet az.
Legyen tiszta, melyet Isten küldött el,

Szent, tündöklőn fénylő és élő malaszt.
Áldott és derűs, telve szeretettel,
Melyet Isten kegyelme bőven áraszt.

GYŐRI GÁBOR**VÁRLAK (!?)**

Mint múltó idő az
örök tavaszt,
Mint olcsó szoba a
betoppant utast,
Mint hanyatló évszak a
megmentő meleget,
Mint haldokló hadtest a
felmentő sereget,
Mint olvadó jég a
dermesztő hideget,
Mint beteg test a
gyógyító szereket,
Mint kivert eb a
segítő kezeket,
Mint bódult szív a
szerető szemeket,
Mint bomló elme a
felvágott ereket,
Mint eladó vénlány a
jómódú kérőket,
Mint fáradt élő a
felejtő pihenést,
Mint túlhanyagolt nő a
régvárt kielégülést,
Mint mámorbarát-élvező a
kegyetlen levelet,
Mint fiatal kamasz az
élvhajhász percekét,
Mint menekülő gyilkos a
frusztrált álmat,
Mint boldog apróság az
idétlen szalmabábot,
Mint elvarázsolt lelkem az
andalító választ,
Mint rab szívem a szabadságot,
úgy... Várlak?!

BECK ZOLTÁN**ÉLETCÉL**

Istenemtől mit is kérjek?
Neki tetsző büszke véget!
Útját, ha most végigjáróm:
Boldogságom megtalálom.

Örömök, amik most érnek,
Adnak célt a szenvedésnek.
Ha ez ugyan néha ritka,
Ekkor derül hitem titka.

Úrba vetett bizodalمام,
Tőle nyert bölcs nyugodalمام.
Nincsen senki előtt titkom
Ezentúl is Benne bízom.

BOZÓ PATRIK**„EGY NŐ VERSE**

Odaadtam magam, mikor megszülettem, eszem,
egyszer sovány leszek, koplaló. Könnyű mosolyom
hegyoldalakat tép le majd emberek jövőjéből.

tudom,
te nem,
ismerlek,
de meglepsz.

Nem vagy önmagad.

Ha messze leszel, tudni fogod, hogy szebb voltam
a szépségnél,
gyöngyszemeknél fényesebb végtelent álmódó
hattyúraj,
etetőt képzelő.
szeress.

Mindenki vagyok. Mindenkitől fájva,
mindenkiért.

Cibáljatok magatokévá, hisz ezért szültetek.

Nem vádolok,

de most, mikor kikerekedik mindenem,
a történetek, a nem várt képzetek,
hagyjatok elfogyni.

Hagyjatok,

ne akarjátok magatokhoz tépni utolsó perceim,
elvenni tőlem,
most látom,

látom a világ minden mozdulatát, összerajzó állatok
színeit, növények szusszanását,
látom,
hagyjátok Jézust a kereszten.”

Domonkos Béla: Szepes Gyula

MÁJER JÓZSEF**AMIRE MÉG VÁGYOM**

Mi az, amire még vágyom?
 A megformált egész.
 Nem apró mozaikok,
 sem kristálycukor-édesség
 vagy mézes-mázos draszté,
 aminek belseje íztelen.
 Az őszinte szóra,
 amely az elismerés szószólója,
 hogy valaki végre kimondja:
 „Ez az ember érdemes a jóra,
 adassék hát meg neki,
 hogy a felszínen maradjon!”
 Akkor kimerészkedem a tóra,
 és lótuszvirág módra
 lebegek a rezzenéstelen vízen.
 Otthon érzem majd magam,
 és süttetem a hasam
 az alkonyodó nap fényében.

LOVRICS REBEKA**ESTI BÚCSÚ**

A Hold ezüst sóhaja
 csendet lehelt a tájra.
 Becsukta száját a lárma.
 Elbújt a mozgékony szél,
 nem csapkodja a tó felszínét.
 Lepihent a magányos légy,
 de a hátán bóbiskoló billér
 elsimított egy csókot még
 a hangját biztosító lég
 porszagú kezén.
 Az öreg pipacs lila,
 elszáradt szirma
 rettegve hullt a fűszál-sírra.

Már csak a szemed kiabál,
 mint egy fájdalmas emlékkép.
 Könnyeid, akár egy karcsú vízesés,
 zúgva kérik, hogy múljon el az éj,
 mert csak a nappal a miénk.

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA

A megsebzett fény
 tovazállt, nem jött felém,
 hervad a virág.

KÓSA MÁRTA**LÉGHAJÓ**

Tétlen türelemben
 ringatom magam
 fülledt hajnalon
 sem
 hallatom szavam

némaság
 blokád

sóhajod
 süvít csak
 izzó éjszakákon át

lélektánc
 létlánc
 léket kapott hajó

páros
 páratlan

könnyfelhők
 közt
 sodródó léggömb
 ábránd fergetegbe
 tévedt
 léghajó.

Wegenast Róbert: Platon

SZABÓ AIDA (Jampa drolma)**TESTET ÖLTÖTT FÉNY**

Eső fényes tűhegyével rötre bökdösi tájat,
szürke fonallal körbefonja csupaszkodó fákat.
Medvearcú estén apó füstkarikában méláz,
napperzselte szikár termetét maró szél botozta,
borzas éveit sovány föld csontozta.
Múlt-zsákból illat szövöget vibrálón-fakó rajzot,
mozaikká töredezett arcot:
Testet öltött liliom-karcsún, fonatában tátikák...
fején kis korsóval járt vízért,
lépténél dús szoknyáján mosolyra fakadtak ráncok,
érzelemhálóból bolondított villámot, lángot.
Porcelánszirmát, virágát adta egy-egy jóért,
és hitte, élte ősei titkát:
kinek ajkán csendül angyalarcú türelem, béke,
pilláján pitymallik jövőjének fénye.
Szárnyai alatt vándorok pihentek, melegedtek,
vágyaikat kergetők felkerekedtek.
.....
Cseppek zsuppon még sűrűn kaparásznak,
rőzsén vörös nyelvek kacarásznak,
s apó huncut bogárszemében apró titkok gyúlnak,
csillagtalán éjbe aranyrögök hullnak.

TEMESI ÉVA**ŐSZ**

„Itt van az ősz, itt van újra” –
falevelet hús szél fűjja,
télre váró csupasz ágak
felkészülten télre várnak.
„Itt van az ősz, itt van újra” –
vándormadár most kél útra,
búcsúzik a régi fától,
nehéz út lesz, nagyon bátor.
„Itt van az ősz, itt van újra” –
elmerülök a régmúltba.
Az az ősz ha visszatérne,
nem várnék többet a télre.
„Itt van az ősz, itt van újra” –
az a régi szívem nyomja,
az az arany, az a régi,
amikor volt mit remélni.
„Itt van az ősz, itt van újra” –
árva szívem már nem tudja,
hogy örüljön, ha lombok hullnak,
csak sírjaim domborulnak.

METZGER SOMA**VÁROM A HAVAT**

Van-e szebb a hónál,
Az égből lezuhanónál?
Hívnak a hegyek, a hó, a táj,
Repülj el felettem, jégmadár!

Két éve már, hogy nem éreztem tiszta illatod,
Mely annyira meghatott.
Kezeimet felemelem,
Essen a hó, Édes Istenem!

Megtörtént, mit kértem,
Hát ezt is megéltem.
Itt vagyok most a hegy nyeregén.
A drága Hargita tetején.

Fejemben újra lezajlik minden,
Honvéd ült 70 éve itten.
Őrizte szép hazáját, dombjait,
Eltemette gondjait.

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA

Szívemben a csönd,
mint a gyorsan pergő gyöngy,
zakatolt és várt.

Wegenast Róbert: Fényt hozó

MAGYAR ANDRÁS**SEGÍTSÉG!**

Tükörből rémes koponya bámul.
Szemgödréből két alagút tátog.
Nézem kövülten. Agyam elkábul.
Rá kell döbbenjek, hogy fog az átok.

Makadám s aszfalt néha a párnám.
Én senkivel sem vagyok egyforma.
E rémes korban tengődök árván.
Más vagyok, és nem állok a sorba!

Úgy látszik, lassan hat már a narkó.
Tollpihe-testem lebegni érzem.
Olvad a táj, elzsibbad a tarkó.
Magamat valahogy fölülről nézem.

Link, drogos állat -- hallom kábultan,
s mint genny, úgy fröcsköl rám vad utálat.
Nincs jövőm, jelenem, és nem volt múltam.
Testemre béke és nyugalom árad.

Itt fekszem véznán, senki se néz rám.
Két szemem héja, vak denevér szárnya.
Perforált vénám vergődik bénán.
Betakar most a nyugalom árnya.

Döglegyek szállnak rám szorgalmasan.
Kóbor kutya friss permetet adhat.
Dióbél-agyam pulzál még lassan,
s fogcsikorgatva körülugathat.

Súlytalan fényként szálllok az égbe.
Időtlen térbe remegek végre.
Véget nem érve vergődök vérbe'.
A szívem didereg, megfagy a jégbe.

Segítsetek újra emberré válni,
Közétek ismét visszatalálni!
Nyújtsatok kezet, talán nem késő!
E lehetőség nekem a végső!

GRÓF MÁRIA**TOKAJ**

Régi korok pusztító lávája
Szőlőidnek teremtő párnája.
Szorgalmas embereid
Fáradtságos munkája
eredményeként a nektár
üvegbe zárt napsugár.
„A királyok bora
a borok királya” –
tokaji aszú.

MÓCZÁR CSABA**KÖD-FÁTYOL-VÍZIÓ**

(Pilinszky János: Fátyol című versére)

Nincs fény. Nincs éj.
Halott gyerekkor.
Halott anya és anyaföld.

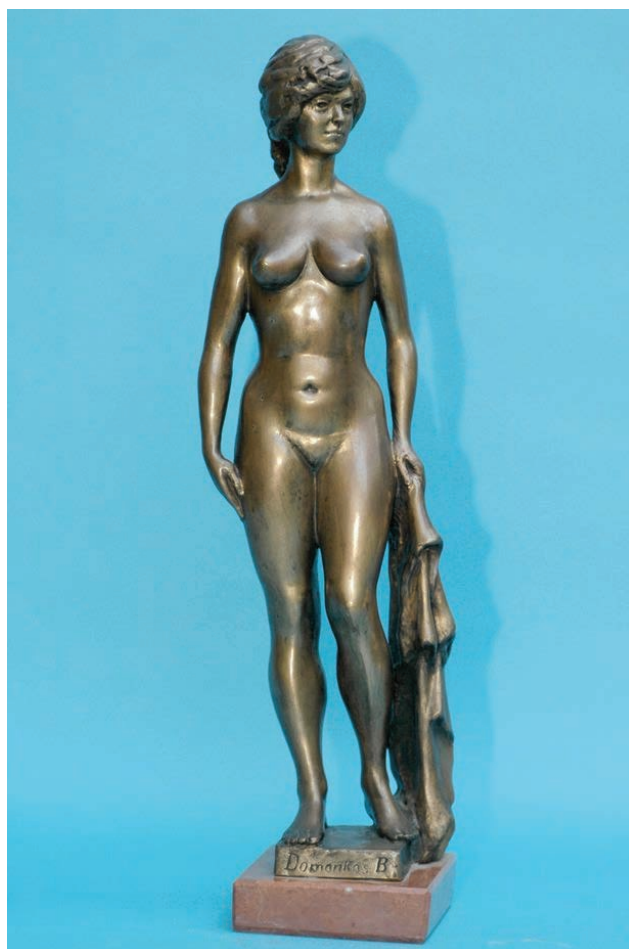
Nincs búcsúszó, és nincs ország.
Nincs jövő, és nincs teríték. Az
elhagyott asztalfőn halál nevet.

Borotvaélen táncol a lét,
s a csend már nem más minékünk,
mint egy lehulló sárga falevél,
mely némán földet sem ér, csak zizeg, lebeg, kavargó,
vagy leszáll a sárba.

Vergődik.

Vergődünk

A föld felett.

Domonkos Béla: Érdi Vénusz

KREISCHER KORNÉLIA**LOMBHULLATÁS**

Csodás látvány volt reggelre a kert!
 Esőcsepp csillogásos zöld pázsiton,
 égre meredtek a fák csupaszon.
 Alattuk körben, vastag rétegben,
 a hullt levelek puhán pihentek,
 mintha lennének színes tányérok,
 óriás, zöld terítőjű asztalon.

A cseresznyelomb piros-sárga volt.
 Körte levele barnállt csillogón.
 Dió lombja aranytányért alkotott.
 Más árnyalatú aranytányért a meggy,
 s köztük, mint asztalon virágcsokrok,
 sok, színes, nyíló krizantémbokrom
 citromsárga, fehér, lila, bordó,
 narancs és rozsdabarna színben díszleg.

A csoda-kép estére oda lett.
 Szilaj őszi szél kuszálta, repítette.
 Eső verte, rőt barnára halt.
 szertesztét szóródott, mindent betakart.
 Káprázatos képemnek nem maradt nyoma se.

Domonkos Béla: A Dózsa

WEGENAST RÓBERT**VIA DOLOROSA**

III.

Az ember fia vagyok.

Ami megmarad belőlem,
 A tiétek lesz,
 Bennetek élek tovább,
 És ti ölni fogtok a nevemben.

Építői lesztek
 Gonosz városoknak,
 Égettek házat, erdőt,
 Szelid könyveket.
 Gyaláztok Istent,
 Ártatlan nőket,
 Ember ember ellen küzd majd,
 Nevem zászlókon lobog,
 de én bennetek
 Szomorúan
 Megtagadlak.

Dr. SELÉNDY BALÁZS**ŐSZI ÉNEK**

Ősz van,
 hallom az évtizedek
 távlatából Kosztolányit
 sírdogálni (a szegény
 kisfiú csak akkor érzi
 jól magát, ha
 sírdogálhat a
 bús pesti néppel
 együtt az Üllői
 úton könnyektől vaksin
 botorkálva), ősz van tehát,
 amint mondom, a nap bágyadtan
 kikandikál a szürkés felhők egy szemérmetlen
 hasadékan, volt egy idő még, a nyáron, amikor elűzte
 volna nagy tűzével az utolsó felhőcskét is, de hát, ugye,
 ősz van, a nap is öregszik, a fák, mint mi, kopaszodnak,
 a fű sárgán lefekszik, a szarvasok, ki tudja, miért,
 most gondolnak verekedni a sutákért, atyafi, hideg van,
 hova tettetted az eszed? a napraforgók, amiket az angol
 „napvirágoknak” hív, szomorúfűzként lógatják a fejüket, fűz,
 szűz, Pista rímei, szűz?, az mi? arról olvastam valahol,
 valami szent könyvben, ha bátor és jó harcos vagy, abból
 neked hetvenen felül jut, tehát akármi is a szűz, biztosan
 nagyon jó dolog lehet, őszül, az ereszt vigasztalanul
 csepereg, mint Kosztolányi pirosló orra, bizony,
 minden nagyon szomorú, és én Módikára gondolok,
 aki kilencéves korában, jó néhány évvel ezelőtt
 rámnézett, és gyöngyös nevetése, mint
 „csavargó, nyurga füst” táncolt felfelé:
 „Apu, mikor lesz már
 neked öregemberhez illő
 pocakod” ?

HORVÁTH EDITH**VÉGET ÉRT A NYÁR**

A hajnal harmatosan hasad már,
 Könnyeit száradó füvek
 Gyökerébe rejti
 Remélve a megújulást.
 A rügyek helyén érett gyümölcsök
 Terhesen függenek, és a
 Szőlőfürtök dús nedvüktől
 Máris részegek.
 A hajnal nedvesen fakad,
 Sápadt virágszirmok félénken hullanak,
 Mint egy tarka paplan,
 Csendesesen fedik maguk körül a talajt.
 Az őszt küszöbömhöz közeleg...
 Ma megint láttalak.
 Céltalannak tűntek lépteid,
 Szemedben nem csillogott a fény, és
 Hajad erősen ősziült már.
 Egyenes hátadat még
 Vállaid szélesen védték...
 De mikor észrevetted,
 Ajkaid vonalán merevség lapult...
 Lehajtott fejjel elmentél.
 Sokáig szemlélttem jól ismert járásod,
 Aztán... a tömegben eltűntél.

Adelaide, Ausztrália

SZIRJÁK GYÖRGYI**SÍRKÖVEK KÖZÖTT**

Csillámló hótakaró alatt összefutnak az utak,
 süvítő hideg szél borzolja barázdált hátukat,
 nyomok sem látszanak, elfújja a szél,
 megfagyott hó alatt csak a remény él.
 Az út végén kopasz fa karolja az eget,
 alatta rongyosan egy koldus kéreget,
 ilyen zord időben senki nem jár arra,
 így szegény embernek üres marad marka.
 Szakálla mellig ér, bajusza pödörve,
 reszketve bújik meg egy nyirkos gödörbe,
 amint rongyba tekert lába neszez a havon,
 nyomában ott lohol az örült fájdalom.
 Gyógyír testének a kenyér penésszel,
 falja, hisz feléje nagy úr a kényszer,
 a gyermeki mosoly is a homályba vész el,
 hol lopni is csak a gazdag merészel.
 Csillagok fénye fázósan kuporog a nyurga fán,
 gyöngyönnyét fűzi ágakra a holdsugár,
 libben az álom, a lélek hosszú útra kél,
 sírkövek között tovaoson a fagyos szél.

NOVÁKOVICSNÉ TÓTH ICA**A TELET MÁR NEM SZERETEM**

A telet már nem szeretem,
 mindig fázom és reszketek,
 csontjaimban érzem a hideget,
 cipőmben a lábam fagyosan didereg.

Fehér már mindenütt a táj,
 fák között a szél fuvoláz,
 kályhámiban tűz dudorász,
 és pattogva ég a fahasáb.

Jó hallgatni e téli zenét,
 meleg szobában, ülve kanapén,
 s nézni kint a hópihék táncát,
 ahogy keringve-forogva járják.

Elandalít a meleg,
 merengek régi képeken,
 mikor a tó tükrös jegén
 korcsolyám siklott, szálltam én.

Versenyre hívtam a vén szelet,
 kevélyen fűjt, és repített.
 – Ó, te vén bolond! – nevettem,
 s kacagásom felverte a csendet.

Álmosan, hunyorogva néztek a fák,
 s némán megrezsent egy bokorág,
 egy kíváncsi cinke szállt reá,
 hópermet hullt, ahogy tovaszállt.

Már nem bájol e mesevilág,
 s nem vonz a tündéri hóvilág,
 elcsendesedtem, mint a táj,
 s tűnődöm, hová tűnt az ifjúság.

A telet már nem szeretem,
 kályhám mellett ülök réveteg,
 arcomat megvilágítja a láng,
 egy sugár, életem alkonyán.

Wegenast Róbert: Szent János-tánc

TARNÓCZINÉ BARABÁS IRÉN

ÖREGKOR
(Szüleim emlékére)

Október utódja,
 novemberi szél
 éles karmaival
 sok havat ígér.
 Kavarog a száraz
 sárszínű avar.
 Gondolatainkban
 félelem, zavar.
 Tél közeleg, hideg,
 zimankós idővel,
 hosszú éjszakákkal,
 kevés napsütéssel.
 Ránk csukja az ajtót,
 ülünk a szobában,
 Várunk ajtónyitást
 a páros magányban.
 Gyermekeink jönnek,
 s mennek gyorsan vissza,
 nincs már, aki hosszan
 szavainkat issza.
 Felgyorsult az élet.
 Szaladnak az évek.
 Csak a végső búcsú
 vethet ennek végét.
 Jó, hogy ketten vagyunk,
 egymásra vigyázunk,
 buta kis dolgokon
 néha elvitázunk.
 Adja a jó Isten,
 sokáig így legyünk,
 A másik szemében
 tükrözzék a szemünk.
 Béke van szívünkben,
 szép élet mögöttünk.
 Utódaink őrzik,
 reméljük, emlékünk.

Wegenast Róbert: A tenger

FAZEKAS MAJOR GIZELLA

AZ ÉLET SZÉP

Az élet a legdrágább kincs.
 Éljed hát boldogan,
 amíg veszély nincs!

De a rosszat is fogadd!
 Azt is Isten adja,
 hogy a jót megbecsüld!

Hisz csak így van
 értelme, foganatja,
 hogy megértsd az életet.

Az élet sok, apró örömből áll.
 Csak meg kell lássad,
 hogy megtaláljad.

Oda kell figyelni
 az apró örömökre,
 mely a boldogságot adja.

Ebből áll össze
 a boldog élet,
 mely a rosszat váltja.

Keress hát mindig
 a jót, a szépet!
 Ezek nélkül nincs is élet.

PETRIK ISTVÁN**ÉLETBEN TARTÓ**

érfalon futó
 ütemen
 szavak nélkül is
 üzenem
 életem
 minden perc
 remény
 szívdobogás
 és költemény

szememen játszó
 csillogás
 csodálkozás
 és pislogás
 világ csodája
 létezem
 kapaszkodik
 a két kezem
 te vagy a földem
 a gyökerem
 életben tartó
 szerelem

A szőlő sorsa

Kiürült a poharam,
De száraz csókra nyitja száját
Egy hús falú üveg;
Ajánlom magam!

S mikor a bor kacagva
Ömlik le szikkadt torkomon,
Szűz lány szava sejlik,
Ahogy épp' üdvét adja.
Rút ez az élet, bizony!
De mindennél rosszabb a szőlőnek,
Testét facsarják erővel,
S lelkét én iszom.
Kár ide minden bú s bánat,
A halál torkából visszaránt a bor,
S midőn a gondok úsznak,
Feloldódik az akarat.

Szatmári Kristóf
Arany János Általános Iskola és Gimnázium
Százhalombatta

Tévhit

– **buta az ember**

Elegem van az egészből
Hogy újabb gondok bukkanak elő a semmiből
Én csak megyek tovább
Már rég elhagytam az órám
Az idő már nem létezik
Mindenki költi a pénzt, de több millió ember éhezik
Elegem van hogy manipulál a média
Senki sem veszi észre de nézi azt
Elegem van abból is
Hogy több ember habozik
Köztük én is
Mindenki azt hiszi rendben van a világ de ez tévhit
Mindenki kreál magának egy kamu életet ha nem tet-
szik a sajátja
És még azon csodálkozik hogy a való életben nincs egy
igaz barátja
Túl sok probléma vesz körül minket
De senki sem veszi észre hisz siet
Mi után rohanunk úgy fejvesztve?
Ha az élet már el van veszve!

Sápi Luca 7.oszt.
Arany János Általános Iskola és Gimnázium
Százhalombatta

Nem akarunk háborút
/A NAGY HÁBORÚ EMLÉKÉRE/

Nem akarunk háborút,
Fekete zászlót, tankok moráját,
Lepusztult házakat, gyerekek sírását.

Nem akarunk háborút!
Mély csönd van a kies főutakon,
Császárként járkál ott a Fájdalom,
Süvítő szél kíséri a bűt.

Nem akarunk háborút.
Puskák, tankok döreje száll,
Nem menekül, aki útjukba áll.

Nem akarunk háborút!
A kályha előtt összekuporodunk,
Egy szép mesét újra meghallgatunk,
Lehet, hogy ez a legutolsó álmunk.

Képzeljétek, van egy hely, ami szebb és jobb, mint ez a világ!

Ott nincs öldöklés, a bánat szót nem ismerik.

Mindenki szeret mindenkit.

Nem becsmérlik egymást az emberek; akit szidnak, az keblére vonja az ellenségeket.

Béke.

Itt, e földön is sokan keresik e helyet, pedig az orrunk előtt piheg.

De az ember önfejjű, csak az jó, amit ő mond, semmi más.

Ezért biztatlak hát titeket, hallgassátok meg a többieket!

Abban a gyönyörű országban azért nincs gyűlölet, mert egymásra figyel a szeretet.

Nem akarunk háborút.

Bízom nagyanyám szavaiban,
Sosem kételkedtem tanaiban.

Nem akarunk háborút!

Vér fröccsen utcánk kövére,
Asszonyok! Sietve le a pincébe!
Rohanunk a lépcsőn az óvóhelyre.

Nem akarunk háborút.

Bomba csapódik közénk,
Fekete ruhás alak lépked felém.

Nem akarunk háborút!

Üvöltöm nagyapám meséjét...
Kinyújtja hófehér, csontos kezét,
„Gyere, vár már téged a békesség.”

Szigetvári Zsófia Petra
Veszprém

HAIKU, HAIBUN, HAIGA, WAKA, TANKA, RENGA**Téma: Szivárvány****Barabás Irén:**

Szélesen zuhog.
Szivárványos vízcseppek,
fátyolvízésés.

Tiszta ragyogás,
Örömteli pillanat,
szivárványszínek.

A nap melegen
küzd a felhőtlen kék ég
szivárványáért.

Habos László:

Színtelen lelkem
szivárványfényben fürdik
s új utat talál

Zivatar után
szivárvány-köntöst öltve
hív a végtelen

Gyermeknek rajzán
a nagy szivárvány alatt
elfér a világ

Kreischer-Ruszin Kornélia:

Napsugár csókja
zápor vízcseppjeire,
Szivárvány kapu.

Vízcsepp-prizmákból
szivárvány-ív születik.
Égi jelenség!

Szivárvány színe
másság-szimbólummá lett!
Új értelmezés.

Pergel Antal:

Zivatar

Prizma

Jó hír

Közel sötét ég,
villám vágtatva dörren.
Távol szivárvány.

Szivárvány patak
fehér folyóba réved.
Megtörlik a fény.

Fekete felhőn
Szivárvány széles hídja.
Életem fordul.

Sólyomasszony:

Föld és föld között
pazar szivárvány ível.
Nézd! Nem rakéta...

Asszony és férfi.
Köztük feszül-e még
SZÍVárvány-kapocs?

Ember és ember.
Mennyire morbid jelkép
a szivárvány-szín.

Szabó Aida (Jampa drolma):

Levélen cseppek.
Ég és föld közt nyújtóznak,
szivárvány bennük.

Égi palettán
szivárványívbe szökkent
szövetség jele.

Szivárványreggel,
egy újabb lehetőség:
pattogó rügyek.

Temesi Éva:

Égen szivárvány
átmenni alatta jó
fenséges érzés.

Dísz az égnek
és híd a messzeségben
óriási látvány.

Valódi élmény
eső után szivárvány
boldogság, remény.

KÁRÁSZ TAMÁS

FIZIKOTERÁPIA

Esküdözünk össze-vissza.

Orvosi beavatkozáshoz csak alapos és sokoldalú előtanulmány után járulok hozzá. Óvatos, megfontolt vagyok, nem hübelebalázok. A tükrözés fedőnévvel álcázott vizsgálat például korántsem valami pajkos tükörjáték, kaleidoszkóp, mellyel az orvos elszórakoztatja megszeppent betegét. Az optikai hasonlatosság csupán nevében létezik, azonban az örökkévalóságnak tűnő beavatkozás alatt néhányszor betekintést kapunk a túlvilág egy-egy apró részletébe is.

A kezeléseik közül kivétel talán a fizioterápia, mely számomra nemcsak elviselhető, de kis túlzással még kellemesnek is mondható. Kényelmes ágyon lepedőkkel körbevont szeparéban fél óránál alig többet fekszem, közben bőrömet a rám helyezett elektródák alatt gyenge bizsergés irritálja. Ne kísérelje betegségem kezelését soha durvább beavatkozás! Előkészítés nélkül is követhető az asszisztens hölgy instrukciója:

– Fejét helyezze a párnára, kezeit pedig lazán maga mellé! – egyszerű és tömör utasítás, elhibázni képtelenség.

Fesztelenül, szinte vidáman várakoztam a rendelő folyosóján, mígnem egy szelíd hívogató hang törte meg a csendet:

– Tessék jönni, Kovács úr! – és Évike résnyire nyitotta az ajtót.

Lekaptam Castro-sapkámat, kihúztam magam, és határozott léptekkel benyomultam a kezelő helyiségbe.

– Az utolsó ágynál vetközzön derékig, kérem, és hason fekve várakozzon! – kaptam az utasítást a kölcsönös üdvözlések után.

Lelkes lendülettel a kijelölt ágyhoz siettem, de ott ritmust váltani kényszerültem. Lassan, akkurátusan levetköztem, és öregesen, óvatosan felkászálódtam az egyre robosztusabbnak tűnő fekhelyre. A többit a nehézségi erőre bízta. Lazán elterültem, mint akit utolsó kevés ereje is elhagyott. Kényelmesen, behunyva szemmel kezdtem a szokottnál is gyorsabban matatni régmúlt élményeim zezugos erdejében. Alig fogtam azonban egyik magvas gondolatom külső héjának bontogatásához vagy inkább csak kaparászásához – a sors máris megálljt parancsolt. Mint minden csendnek alárendelt intézményben, éles nyikorgással jelezte az ajtó az utánam érkező beteget. Egyetlenegyszer sem észleltem ilyen esetben valamifajta kellemes zenei hangot, például egy „á”, netán egy rövidke dallamot, mint a szélcsengőnél. Örökké kellemetlen, éles, fülhasogató hangfoszlány hagyta el az olajozatlan zsanérokat.

– Szia, Évike! Bemehetek?

– Persze! Gyere csak, Saci.

Törzstag lehetett. Otthonosan választott ágyat magának, és máris az egész helyiséget betöltő csevegés vette kezdetét. A hangos és vidám terefere akadálytalanul libbent át a szeparé lepedőfalán. Akaratlanul is fültanúja lettem. Gondolataim széjjelrebbentek, mint a porban fürdőző verebek hada autó érkezésekor. Még a leglustább, legporosabb veréb is odébbállt. Félretoltam a relaxációt, és

az új körülményekhez alkalmazkodva csendben, mozdulatlanul várakoztam.

– Hát hallod, Évike, majdnem megfélekedtem a kezelésről!

– Mással is előfordult már. Éreztél javulást a múltkorigóta?

– Hogy őszi legyenek, nem sokat. Mintha most jobban aludnék.

– Kicsit emelek az intenzitáson. Mindjárt felteszem az elektródákat. Így ni! Szólj, ha már kellemetlen!

– Na itt állj meg! Itt még elviselhető.

A műszer beállítása után hosszú csend következett, még a légy zümmögését is meg lehetett hallani. Meg is hallottam egy nagyra nőtt dongóféle felderítő repülését – éppen felettem. Idillikus nyugalom véget ért. A hátam közepére kívántam ezt a förtelmes jószágot. Oda is szállt! Rövidke szünet után megbizonyosodtam a kis rovar határtalan érdeklődéséről. Sétára indult a számára szép, nyugodt, megbízható terepet nyújtó, téliesen sápadt hátamon. Kezdetben kisebb köröket írt le, bizonytalanul, hátam képzeletbeli középpontja körül, közben meg-megállt. Gondolom, körülnézett vagy elszédült. Idővel azonban belendült, és határozott, egyenletes sebességgel rótt a köröket, majd tovább tipegett, és nagyobb körök mentén kezdett ügetni szép egyenletesen. Volt stílusa, meg kell hagyni!

Kissé megmozgattam derekamat: hátha elrepül ez a bestia. De nem! Megállt, és türelmesen várt egyhelyben. Átváltottam kígyózó mozdulatba, de a hátam így alig mozgott. A légy türelmesen várakozott, én pedig türelmetlenül vonaglottam. Rájöttem: vesztettem! Ha nem sétálgat, talán el is tudom viselni. Kezdem megalkudni új helyzetemmel.

A csend és kényelem jóvoltából szempilláim elnehezültek. Egyre laposabbat pislogtam. Ekkor nagy robajjal ismét nyílik az ajtó – fülzsongató nyikorgással. Kivert a verejték a hirtelen eszmélésre! Még a legyem is elrepült!

– Szia, Évi! Kicsit előbb jöttem. Nem baj?

– Nem, persze. Van még ágy, Marikám. Vetközz le, és fekdüj a másodikra. Majd megyek.

Rövid matatás, újabb csend. Arcom bal fele egyre jobban érezte a lepedő minden egyes ráncát, és a nyakam is másfelé kíváncszott csavarodni.

– Ideje váltani! – javasolják hasonló esetben széles látókörű politikusaink.

Ez sem hozott gyökeres változást. A relaxációt felváltotta az enervált fetregés.

A halk matatás és a műszerek kapcsolgatása sem váltott ki belőlem határtalan figyelmet. Szerencsére nemcsak jómagam unatkoztam. Évike többéves kezelési tapasztalat birtokában az ellazult hölgyek közlési vágya előtt tükör-sima nyílegyenes sztrádát biztosított.

– Saci, nem kérdeztem meg a múltkor, hogy mikor lesz az esküvőtök?

– Esküvő??? Hát erre nem is gondoltam! Minek?! Lassan kimegy a divatból.

– Ez nem divat kérdése.

– Én úgy érzem! Összejön egy kisebb tömeg. Esküdözünk össze-vissza. Beszélünk holtomiglan-holtodiglanról, azután nem tartunk be semmit! Elleszünk mi így szépen esküvő nélkül is. Nem mi leszünk az elsők!

Az eddig csendes páciens a szélső ágyon, Marika, akkurátusan, népies kifejezéssel pontosította mondanivalóját.

– ... csak összeálltok, mint lovak az esőben?!

Egy kis időre megfagyott a levegő, de a közlési vágy félrerúgta az útjába pottyant satnya akadályt.

– Hát azért nem egészen! Mi szeretjük egymást, és szépen elleszünk.

– Szeretitek a nagy frászt! Akkor összeházasondnátok! Ellesztek? Hiszen nem mertek még megesküdni sem, hogy minél könnyebb lehessen elválni. Fő a bizalom!! – folytatta Marika a maga közvetlen stílusával.

Elhessegetett gondolataim szelidebb egyedei lassan visszamerészkedtek, és az elhangzottakon kezdtem meregni. Ellesznek szépen, amikor semmit nem tartanak be? Sem a szavukat, sem a társuknak adott apró ígéreteket. Furcsa páros! Bár lassan az egyenes beszéd mintha veszítene értékéből. Divatjamúlt. Menőbb, ha valaki sokat kertel, mellébeszél, és cseppet sem őszinte. Nem „naiv”.

– Marika! Te már kész is vagy!

– Végre ezen is átestem, mint vénasszony a tragacson! Na, szia, Évikém. Köszönöm a kezeléseket.

Kis csend próbál létjogosultságot szerezni. Sikertelenül. Az ajtó újra elsikoltotta magát, és egy vidám hölgy lépett be, Margitka. Ő sem kezdő. Azonnal ágyat választott, és vetkőzött.

– Ez már az utolsó kúra, ha jól tudom!

– Igen, az utolsó.

Az elektródák felkerülnek, és máris megered a nyelve.

– Képzeld, a férjem elköltözött a kislányunkkal az anyjához. Sajnos, most már ki kell mennünk a lakásból, mert nem fizetünk lakbért.

– De van még egy fiad is.

– Van. Nemrég jött ki az állami gondozásból, mivel nagykorú lett. Van élettársa is. Ő is állami gondozott volt. Az intézetben ismerkedtek meg. Terhes.

– Hát hallod, elég bonyolult családod van!

– Lehet, hogy lecsukják a fiamat, mert megverte a nagyanyját.

– Még ez is! Volt már máskor is gond veled?

– Sajnos, igen. Ellopta féltestvére mobilját és pénzét. Tudod, ő az, akivel a férjem elköltözött az anyjához, anyósomhoz.

– Te dolgozol valahol?

– Nem.

Ahogy hallgattam a hölgy beszámolóját, kételkedni kezdtem. Pedig az élet agyafűrt történetekre képes, sajnos. Egy gyerek nagyanyjából próbált embert faragni. A felnőttek tiszteletét a szülők példája nyomán csak a családban tanulhatja meg a gyerek, és adja tovább gyerekeinek. Sajnos, ez nem intézeti tananyag.

Hosszú csend következett, és szempilláim is a lazább, kényelmesebb állapot felé araszoltak, és újra, még nagyobb vehemenciával záródtak össze.

– Kovács úr! Kovács úr!

Nevem hallatára felijedtem. Erőtlenül, nehezen emelgettem fejem féléves csecsemő módjára, és kábult tekintettemmel az ágyam mellett álló asszisztens hölgyet ismertem fel.

– Jesszus! Magáról teljesen megfeledkeztem!

KOVÁCS F. ISTVÁN

AZ IRKA

Dr. Major Vilmost vasárnap temették. Aratásidő volt, és a falu népe a hétköznapiakon nem ért rá mindenféle temetésekre járni, így hát az öreg tiszteletes beadta a derekát, és egyébként is kedvelte az elhunytat – meglehet, ezzel csaknem egyedül volt a községben. A doktor ugyanis rabiátus ember volt, akit nehéz természete miatt mindenki került, gyakran még a betegek is inkább maguktól gyógyultak meg. Hiába volt hát vasárnap, a sírt csak néhány kalapos, csizmás öregember, két-három feketebe öltözött fejkendő asszony vette körül, és amikor elkezdtek dübörögni a hantok, éppen csak sóhajtás-szerűen hangzott fel a kilencvenedik zsoltár: „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A lelkész – miután mindenki elballagott a temetőkapu felé – karjára vette hosszú palástját, és odalépett a sír mellett immár egyedül álldogáló nőhöz.

Ő is feketében volt, karcsú termete úgy magasodott a sírhalom végénél, mint egy fiatal ciprus. Nem a földet, a koszorúkat, virágokat nézte – tekintete a távolba veszett, végigfutott a rég látott szelíd halmokon, a sárgálló mezőn, a közeli erdő titokzatosan hallgató fáin. Könnytelen barna szeme csak akkor fordult a pap felé, amikor az karját megérintve megszólította:

– Fogadd részvétem, Emmuska! Kedveltem az édesapádat.

– Köszönöm, Bálint bácsi – fogadta a kézzszorítást a fiatalasszony – , nem volt könnyű ember.

– Hm. Mindnyájunknak olyan természete van, amelyet a teremtető adott, leányom – nézett mereven a nő arcába a pap. – Talán te magad sem vagy, úgymond, „könnyű ember”, hisz harminc éve felé sem néztél, már megbocsáss!

– Talán okom volt rá! – keményedett meg Emma arca.

– No, hagyjuk ezt... nem tartozik a magamfajta öreg csuhásra – fordult el a lelkész –, maradsz még, vagy elkísérsz?

– Maradnék kicsit...

– Akkor Isten áldjon, kedveském! Mielőtt elutazol, azért benézhetnél... Ida nénéd örülne...

Emma meg-megállva végigsétált az öreg fejfák, a keserűs illatú bukszusok között az ismerős neveket olvasgatva, és csaknem alkonyodott már, amikor a múlta gondolva lassan lépegetett a terebélyes gesztenyefák és hársak alatti régi téglajárdán a ház felé, ahol negyven éve született. Valóban, három évtizede hagyta itt apját, amikor a faluhoz közeledett a front, és anyja beült annak a német tisztnek a kocsijába, aki korábban náluk szállt meg, és magával vitte őt is. Akkor nem értette, hogy édesapa miért nem tart velük, és többszöri kérdésére anyja mindig azt válaszolta: a büdös parasztjai fontosabbak neki!

Az őrnagy aztán valahol Ausztriában köddé vált, ők meg Münchenben élték meg a háború végét. Nem volt könnyű életük, ám anyja keményen bár, de becsülettel felnevelte, és csak azután halt meg, miután Emma lediplomázott. Már kislány korától fogva kíméletlen szorgalommal ta-

nult, és ez hozzásegítette, hogy sikeres építész legyen. Az érzelmekre azonban nem volt ideje! Ahogy az évek múltak, lelke körül úgy keményedett és vastagodott a kéreg. Anyját is inkább csak tisztelte céltudatosságáért, arra pedig később már nem is emlékezett, hogy apját valaha is szerette... Miután elmentek, sem ő, sem ők nem keresték a kapcsolatot. Csend volt. Hosszú csend, harminc évig. Emma mindössze egyetlen levelet írt haza, akkor, amikor anyja meghalt, ám válasz arra sem érkezett.

A csendet aztán Ida néni, Balla tiszteletes felesége törte meg, amikor levélben tudatta, hogy apja meghalt. Hosszú levél volt. Oldalakon át sorolta, hogy az orvos mit jelentett a falunak és a környéknek. Hogy hány gyereket segített a világra, hány tüdőbajost küldött szanatóriumba, hány törött végtagot illesztett helyre, fogakat húzott, tályogokat tisztított ki. Hóban, fagyban, sárban és égető melegben a környéket járva gyógyított és gyógyított. Hogy mennyi, de mennyi érzelmet zárt magába az egyedüllét hosszú évei alatt, és mennyire vigyázott, nehogy valaki merészelje megsajnálni magányosságáért, és nehogy valaki is érzelmileg közel kerülhessen hozzá. És Emma hitt a levélnek. Elhitte, hogy nem teheti meg, hogy még egyszer utoljára meg ne látogassa azt, akinek az életét köszönheti. Még ha ki is irtotta érzelmeit iránta. Mert érezni valóban nem érzett semmit. Csupán mérlegre tette az olvasottakat, s azt gondolta, hogy az az ember, aki melleleg az apja volt, megérdemel ennyit!

A rendelő és a szolgálati lakás az iskolával szembeni régi földút hajlatában egy enyhén lejtő udvaron, a valamikori virágoskert végében állt. Az első, ami feltűnt, a fenyők, platánfák és a bejárat melletti két diófa hatalmas mérete. Az akácok és az orgonabokrok szinte eltörpültek mellettük, és az elvadult kert jázminbokrain szinte úgy kellett átverekednie magát, hogy a tornácig jusson. A fák sűrű lombjának árnyéka és az épület méteres falai, bolthajtásos mennyezete a nyári melegben is jótékonyan őrizték a magány hűvösét. Emma végigjárta a jól ismert szobákat, a rendelőt és a többi helyiséget, ahol – az udvarral és a kerttel ellentétben – láthatólag szinte semmi nem változott. A régi bútorok talán kopottabbak lettek kissé, az ágytakarók kifakultak, de minden, minden makulátlanul tiszta volt!

Az asszony végül a rendelőben ült le, abban a fehérre festett karosszékben, amiben mindig szeretett volna, de apja nem engedte. Az asztal üveglapjára pillantva lepődött meg először!

Képeket látott, régi fényképeket, melyekről gyermekkori saját maga mosolygott, nevetett rá.

Hirtelen valami zavart idegességet érzett, és felugrott a székből. Önkéntelenül oda sietett, ahol annak idején a szobája volt. A bútorok itt is érintetlenek maradtak, az ágyán ott hevert a régi kispárna, az asztalon a kifestő készlet, és kedvenc babája, amit magával akart vinni, de csak később, a kocsiban jutott eszébe. Az egész olyan kísérteties volt! Ez harminc éve így van?! – gondolta, aztán végül egy szokatlan tárgy, egy gondosan összekötött kemény, fűzős mappa vonta magára figyelmét, melynek borítójára nyomtatott nagybetűkkel egyetlen szó volt írva:

„MUSIKA”. Ahogy suttogva kiejtette a szót, amivel apja becézte, bizonytalansága tovább erősödött, lábai elgyengültek, és az aprócska székre leereszkedve, kiszáradt szájjal bontotta ki a mappa szalagját.

Megsárgult rajzlapokat talált saját rajzaival, melyek alsó szélein jól látszott, hogy azokat bizony sokszor kézbe vehette valaki... Az összegumizott szőkésbarna hajtincset véletlenül találta meg, amikor a lapokat felemelve kihullott közülük egy összepréselődött száraz levendulavirággal együtt. Gyomrából furcsa remegés indult el, ami hamarosan átjárta egész testét, és nem akart szünni! A sírás akkor szakadt fel melléből, amikor rábukkant a sűrke fedelű vékonyka füzetre, melynek borítójára apja alig olvashatóan ezt írta:

„Az én drága Musikám első irkája – 1940. szeptember”. Könnyei a füzet lapjaira potyogtak, amint lassan lapozgatva visszarémlt, ahogy édesapja ujjai közrefogják, és vezetik az ő apró kezét. Érezte, amint szakállá az arcát csiklandozza, valahonnan távolról hallotta mélyen zengő baritonját: – Úgy, úgy! Csak ügyesen, madárkám! Meglátod, nagy művész lesz még belőled!

Mintha a kis irka lapjai közül bújtak volna elő, úgy rohanták meg az emlékek! A közös szánkózások, a nagy nevetések, a lovaglás, amikor apja nyakában ült, aki nyírítve nyargalászott vele a kert bokrai között. A karácsonyok fenyőillata s a jelenet, amikor végre megszólalt a csengettyű, és a nappaliba lépve meglátta a gyertyákat, a díszes fát s apját, aki szemét eltakarva mondogatta: hajaj, hajaj, épp most ment el a Jézuska, hú, de fényes volt, nagyon fényes!

Fényes volt immár az ő arca is, de nem bánta a könnyeket! Sokáig üldögélt még a kis szobában, aztán az irkával a kezében édesapja ágyán aludt el ruhástól összegömbölyödve. Fejéből kiürültek már a gondolatok, de a szíve... a szíve megtelt végre újra valamivel, ami három évtizede hiányzott belőle.

Domonkos Béla: Alföld

PERGEL ANTAL

ŐSZ A DUNÁN

November végén csöndes lett a környék. A Duna túloldaláról nem lótték a falut, csak az állandó motorzaj s a lánctalpak csikorgása jelezte, hogy támadás készül. Az öregember kiballagott a folyópartra. Megjárta a Nagy Háborút, ezért nem volt benne félelem. A sebtében ásott lövészárokból német katona figyelte az ellenséget. Keze ügyében gondosan karbantartott, mesterlövész puska feküdt. Az öregember lépteire a katona meglepetten fordult hátra. A jövevény barátságosan intett, mire a katona is megnyugodott. Cigarettaival kínálta az öregembert, amit az el is fogadott. Szó nélkül, apró füstgomolyokat pöfelve szívták a cigarettát.

A magaslatról messze elláthattak. A folyó késő őszi ruhájába öltözött. Partján a fák már lehullajtották leveleiket, szinte beleolvadtak a szürkésbarna víztömegbe. Távolban az alföldi tájat pára és köd takarta. Szürke volt az ég is, mint a főlészálló cigarettafüst. A katona a folyót nézte. Beleborzongott a lassan mozgó, hideg víztömeg látványába. Ugyanaz a Duna, mint otthon, Németországban, és mégis mennyire más. Ez a víz néhány napja még a német hegyek szikláit törte, most pedig szélesen elterülve mossa ezeket az idegen partokat. Idegen föld, idegen emberek – nézett az öregemberre, aki mosolyogva intett neki a cigarettával.

A Duna másik oldalán a katonák befejezték az ebédet. A csajkában zsíros kása és fekete kenyér maradácai utaltak az étlapra. A tizedes komótosan tisztogatni kezdte csajkáját, a kása azonban nehezen adta meg magát. Víz kellene – nézett körül a tizedes. Elmúlt már ötvenéves, végigharcolta a háborút, nehogy már kifogjon rajta egy zsíros csajka. A folyóhoz ment, hogy vízzel és homokkal mossa ki az edényt.

A vízhez érve átnézett a túlsó partra. Távolabb egy falu templommal, közelebb egy fákkal és bokrokkal benőtt meredély látszott. Apró vízfodrok értek partot, s halk csattanással törtek meg a köveken. A tizedes kezére hideg vízpermet hullott. A folyó fölé hajolt, kezébe vett egy marék homokot, és dörzsölni kezdte vele a csajka oldalát. A túloldalon a katona hirtelen eldobta a cigarettacsikket. Kezébe vette a puskát, és belenézett a távcsőbe. Hátra sem fordult, úgy jelezte az öregembernek, hogy menjen közelebb. Kihajoltak a lövészárokból, s a katona a távcsőre mutatott. Az öregember belenézett, s szinte karnyújtásnyi közelségből látta a túlsó partot. A víz szélén gimnasztyorkás, csizmás katona egy edényt mosogatott. A katona visszavette a puskát, és a távcsőbe nézett. Rövid célzás után dörrent a lövés. A tizedes megtántorodott, s halk loccsanással a vízbe zuhant. A csajka kiesett a kezéből, s csörömpölve hullott a kövekre. A katona még kis ideig figyelte a túloldalt, de nem látott mozgást. Elővette a cigarettás dobozt, s nyújtotta volna az öregember felé. Körülnézett, de már senki sem volt a környéken. Ezen az oldalon csönd volt, csak a túlsó oldalról hallatszott a motorzaj és a lánctalpcsikorgás.

HORVÁTH LILLA

MENEKÜLÉS

Futhatsz, ameddig a szemed ellát, vagy amíg a lábad elér, de örökre nem menekülhetsz.

Keresheted mindig a könnyebb utat, az elfutást a problémák elől. De nem rejtőzhetsz el örökre. Előbb vagy utóbb szembe kell nézned velük. És minél később teszed, annál rosszabb lesz.

Fuss csak, menekülj el, álomvilágodban rugaszkodj el a valóságtól, ugorj akkorát a földtől, amekkorát csak bírsz, hogy elérd az eget – de ne hidd, hogy örökre ott maradhatsz lebegve. Előbb-utóbb visszahúz a lábad, és a földre zuhansz, és minél nagyobb ugróttál, annál nagyobb puffansz. Nincs mese, ez van. Fáj a puffanás, hidd el, tudom.

Nem kell ám olyan sok a meneküléshez. Könnyebb, mint gondolnád, és hidd el, sokkal könnyebb, mint farkasszemet nézni az igazsággal. Hazudj csak magadnak, hazudj, amennyit csak bírsz, hogy megvéd a drága kis lelkedet. De a rózsaszín köd egyszer majd eloszlik, és a szíved ezernyi szilánkra zúzódik szét a valóság kegyetlen titániumkalapácsától. Nem lesz szép újra vizionlátni azt, ami elől egyszer már azt hitted, sikeresen elmenekültél. Hiába futsz, előbb-utóbb utolér és leteper az, amitől menekültél, hogy többé sose szabadulj tőle.

Még mindig futni akarsz? Csak rajta! Elő az alkohollal, droggal, tudatmódosító szerekkel! Kapcsold ki magad, engedd szabadjárá gondolataidat, és hagyd, hogy az ezernyi színes folt és beazonosíthatatlan hang között elveszen az, amit el akarsz veszíteni, mert nem vagy képes felfogni! És ha félnél a rémálmodtól, hát ne aludj többé! Elő a kávéval, energiatallal, koffeinnel, pörögjön az a szív, pörögjön a szervezeted, pörögjön az agyad! Csak ügyesen tereld el a figyelmedet, nehogy véletlenül eszedbe jusson az, amit el akarsz felejteni, és még az alvásról is lemondasz, csak nehogy tudat alatt eszedbe jusson, ha már tudatosan nem gondolsz rá.

De számolj azzal, hogy előbb-utóbb kiürül a sok mérgeanyag a szervezetedből, és elmúlik a hatásuk. A másnap mindig rosszabb. És számolj azzal, hogy előbb-utóbb, bárhogy is próbálsz ellenállni, el fogsz aludni, és szembe kell majd nézned azzal, amivel ébren nem akartál. És minél tovább bírtad ki ébren, annál tovább alszol majd, és annál tovább kell szembenézned azzal, amivel nem szerettél volna.

Futhatsz, mint egy gyerek, az árnyékod elől. De lassan észre kell vened, hogy mindvégig csak önmagad elől menekülsz. Önmagad elől pedig nincs menekvés. Futhatsz, ameddig a szemed ellát, vagy amíg a lábad elér, de örökre nem menekülhetsz.

Ideje véget vetni a menekülésnek, és szembenézni azzal, ami elől idáig oly kitartóan futottál.

ŐRI ESZTER

HÉTKÖZNAPI GYÖTRŐDÉS

Az utcán emberek jöttek-mentek körülötte. Mind csupa közöny, hallgatásukat csak néha törte meg egy köhögés vagy tüsszentés, csupán azok szólaltak meg, akik telefonáltak. Nem olyan volt, mint otthon. Otthon, a Kék Házban mindig hangosak voltak, nyüzsögtek, beszélgettek, és mindenki ismert mindenkit. Kis ház volt, ráadásul fából, nyolcan laktak benne, és mégis boldogok voltak. Ez egy nagyváros, tágas utcákkal, vidám kirakatokkal, és mégsem tűnik senki egy kicsit sem jókedvűnek. Sok embert megnézett magának, szeretett másokat figyelni. Ő maga is csendes ember volt, így megértette a némaságukat, csak akkor beszélt, ha kérdezték, és akkor sem sokat, arra viszont odafigyelt, hogy szavai megfontoltak és átgondoltak legyenek. „Nem koptatom feleslegesen a szám senki kedvéért!” Ez volt a nagyanyja kedvenc mondása, és ő is ehhez tartotta magát. Minek mondjon ki bármit, ami nem fontos vagy pontatlan? A mellébeszélés csak vizsalyt szült, ő pedig rettegett a veszekedés gondolatától is. „Betegesen konfliktuskerülő”. Ezt az iskolapszichológus írta évekkkel ezelőtt az adatlapjára, miután leküldték hozzá egy félórás beszélgetésre, mert attól féltek, hogy beszélni is elfelejt, annyira szótlán. Pedig beszélt. De csak azokkal, akiket érdemesnek tartott rá, akikről biztosan tudta, hogy nem csak átfut a fejükön a mondat, hanem lelassít, jobb esetben meg is áll, és gyökeret ver. Kevesen voltak ilyenek.

Tekintetével a házsámokat pásztázta, a 38-ast kereste, ahol Ő lakott. Már nagyon régóta szeretett volna beszélni Vele, pedig eddig alig váltottak pár szót. Ő, az Ő. Hozzá nem lehet csak úgy odamenni, vele nem lehet csak úgy elbeszélgetni! Legalábbis Eszter így gondolta egy darabig. Félt. Nem Tőle félt, hanem az elutasításától. Attól, hogy nem látja szívesen, hogy teher lesz számára, hogy Ő kínosnak tartja a jelenlétét, és végezetül attól, hogy Ő nem tartja olyan ellenállhatatlanul vonzóknak, amilyenek Eszter látta Őt. Őt nem sok lány szúrta ki magának, de Eszter – átkozta is magát érte – igen. Ő egy furcsa fiú volt. Külsőre nem kifejezetten vonzó, a haja ritkás, pedig még csak 21 éves volt, fogai már kissé sárgulni kezdtek a dohányzástól, és elképesztően sovány volt.

Ámde. Eszter szerette a szőke haját, és Neki az volt. Vézna volt ugyan, de magas, magasabb, mint Eszter („Végre egy férfi, akire felnézhetek!”), és az arca... az arca olyan volt, hogy a többi lány két szóval le tudta írni: „semmi különös”. Volt, aki azt mondta, hogy „bamba”. De mégis. A sötétbarna szemekből áradt valami, amit Eszter pontosan nem értett, és nem tudott megfogni. Jóság, fájdalom, félelem, tudás, vágy, bölcsesség, szeretet. Ezek csak szavak. Azok pedig szemek, a lehető legbeszédesebbek, és arra kérték Esztert, hogy „ismerd meg ezt a fiút”! Eszter pedig nem tudott ellenállni a szemeknek. Közben pedig rettegett, hogy félreérti őket, nem kérnek azok semmit, vagy talán pont azt akarják, hogy tűnjön el.

Tisztán emlékezett az első találkozásra. Ő a barátaival volt, és Eszter nem is szúrta ki azonnal, mert csendesen meghúzódott a háttérben, a kalapja szokás szerint a fején,

a hosszú karok tekeregtek, általában nem tud velük mit kezdeni. Eszter valamit kérdezett a többiektől, már fel sem tudta idézni, hogy mit. Homályosak voltak az emlékei, csak Őt hagyták meg tisztának és élesnek. Miért nem tudja felidézni a többiek arcát? Nem is ez az érdekes. A fő kérdés az, hogy ha a többieket felejt, Őre miért emlékszik még mindig ilyen pontosan? Talán, ha kinyújtaná a kezét, meg is tudná érinteni. De nem, ez túl szép volt ahhoz, hogy egyáltalán megpróbálja.

Ő ment oda Eszterhez, mikor a többiekkel beszélt. A kezében pihenő könyvre bökött, amiből egy névjegykártya meggyűrődött széle állt ki, amit Eszter könyvjelzőnek használt, és csak annyit kérdezett; „Mit olvasol?” Eszter akkor nézett rá először. A sötétbarna és a világoskék találkozott, megállapodtak egymáson egy másodperc töredékéig, de ennyi elég is volt ahhoz, hogy Eszter leírhatatlan zavart érezzen. „Stephen Kinget”, mondta gyorsan, és feltűnően másfele nézett. Aztán pár perc múlva sietve távozott a barátnőjével. Kérdezett, válaszoltak. Kérdezte, válaszolt. Ennyi volt az egész. De akkor miért érzett egész úton hazafelé zavart? Miért látta folyton maga előtt a kalapos srácot, és miért hallotta mindenhonnan azt az egy átkozott kérdést; „Mit olvasol?”?! Sok emléke volt még Őről, a legtöbb hiányos, ahol csak Ő alakja vehető ki pontosan, és csak Ő szavai nem alakultak még át érthetetlen hangmasszává, de ezekkel az emlékekkel vigyázott. Nagyon óvatosnak kellett lennie, ha véletlen egy emléket rossz pillanatban idézett fel, akkor az egész napjának lóttak. Máskor pedig egy-egy ilyen emlék az egész napját bearanyozta, állandóan egy mosollyal a szája szögletében járkált, és ilyenkor sokkal jobban szerették. Sajnos, fogalma sem volt arról, hogy mitől függ, hogy a nap elrontója vagy megmentője lesz-e, ha felidéz valamit Vele kapcsolatban. Úgyhogy inkább vigyázott, amennyire csak tudott, bár az emlékek mindig ott kopogtattak a halántékán, az ajtó mögött vártak, volt, hogy dörömböltek, be akartak törni, és az egész agyát elfoglalni. Eszternek torlászokat kellett találnia, egy könyvet, egy matekpéldát, az éhséget, vagy bármi mást, ami meg tudta tartani az ajtót, mikor a Vele kapcsolatos képek és hangok nekifeszültek.

Közben megérkezett, és rájött, hogy meggondolta magát. Mégsem csenget be. Mi lesz, ha Ő beleszól a kaputelefonba? Mit fog Neki mondani? Egyáltalán meg fog tudni szólalni? És ha igen, megint olyan rekedtes lesz a hangja, mint mikor feleléseknél izgul? És mi lesz, ha elküldi? Mi lesz, ha nem küldi el, de nem tudnak miről beszélgetni? Na, nem, ez túl kockázatos, és még ezernyi a rizikó ezeken kívül. Nem kerülhet kínos helyzetbe Ő előtt, mert akkor aztán az egész életét eláshatja. Ő tökéletes, vagy legalábbis neki az, nem bőghet le ilyen csúnyán előtte. Talán majd máskor, legközelebb jobban eltervez mindent, és kevesebb lesz az esélye annak, hogy este, mikor Ő elmegy a barátaival valamelyik lepukkant, de trendi romkocsmába, akkor rajta fognak majd mulatni. Már épp megfordult és indulni készült, mikor eszébe jutott az út idáig. Két órát bolyongott, mire megtalálta azt a kapualjat, ahol Hozzá lehet felcsengetni. Ebből egy óra volt csak az az út, amit gyalog megtett a Kék Háztól a városig. Nem játszhatja ezt állandóan! Túl hosszú út, túl sok idő, és már amúgy is kezd hétköznapivá válni a gyötrő-

dés

Miatta. Valamikor lépni kell, és ez a pont most jött el. Újabb forgás. Egy lépés. Mutatóujj kinyújt és... Mégsem. Visszahúzta a kezét, és toppantott egyet. Megrázta magát, és csendben nyugtázta, hogy ez neki nem fog menni. Vagy talán mégis? Ahhoz szükség lesz itt még valamire... a kezei a kabátzsebeibe csúsztak, és az egyikből egy dobozt, a másikkól egy vihargyújtót húzott elő. Kivett egy szál cigarettát, kísétált a kapualjból, és a ház előtt a falnak vetett háttal dohányzott. Most csak nézte az embereket, de nem figyelt rájuk. A torlaszok már nem értek semmit, az emlékek betörték az ajtót, és most tombolnak odabenn. Arckifejezések, szavak, hangok, mozdulatok, elkapott tekintetek... Mindent látott egyszerre.

A cigaretta leégett, és a tornacipője talpán gyorsan elnyomta, aztán nagy levegőt vett, és a csengőhöz lépett megint. Meg kell tennie.

A torkában gombóc, a lábai és a kezei remegnek, a szemei ki akarnak folyni, de sírni nem tudna. Szaggyalott levegővételek. Ezúttal megnyomja a csengőt. Hallatszik, ahogy fent, valamelyik lakásban megszólal. Tízszer játssza le azt a hülye dallamot, és senki nem szól bele a kaputelefonba. Nincs itthon. Illetve, ez nem is biztos. Gyorsan, nagy léptekkel indul el, arra, amerről jött. Mi van, ha otthon van? Mi van, ha meglátta, mikor megérkezett, vagy amikor rágyújtott? Mi van, ha tudta, hogy itt van, és direkt nem engedte be?! Mert nem érdekli Őt. Ő túl jó hozzá. Túlságosan olyan, amilyenre ő vágyik, egyértelmű, hogy nem juthat hozzá. Sosem kapta meg azt, amit igazán akart, ő nem olyan, ő nem az, neki nem jár. Mit is várt?

A várostól a Kék Házig futva tette meg az utat. Rohant, a gyors séta már nem volt elég, menekülni akart a megalázottság elől. Mire kiért a városból, már világosan megmagyarázta magának, hogy miért nem engedte be. Kellemetlen Neki, Ő nem kedveli, sőt egyáltalán nem is érdeklődik irányába, közömbös Neki. Ő, hogy tudta! Mindig is tudta, érezte, miért nem hallgatott magára?!

Hamar elérkezett a Kék Házhöz. Benyitott, köszönt, de ezúttal csend fogadta, épp nem volt otthon senki. Bement, sétált kicsit a házban, de ez csak céltalan bolyongás volt. Néha megállt, volt, hogy le is ült, de nem találta a helyét sehhol. Aztán megakadt a szeme valamin.

A benzines kanna csak az elején volt nehéz. Ahogy egyre több folyt a padlóra az előszobában, a szőnyegekre a hálósobákban és a csempékre a mosdóban meg a konyhában, egyre könnyebb lett. Egyre logikusabbnak tűnt az egész. Egyre jobb ötletnek.

Kisétt a ház elé, remegő kezei alig bírták meggyújtani a gyufaszálat, de kitartó próbálkozásainak hála, végül megjelent a kis, narancssárga fénykör a fa végén. Jó illata volt. Hagyta, hogy egy kicsit feléledjen a láng, majd egyszerűen elejtette. Ahogy a tűz hirtelen felcsapott, megugrott, hátrált pár lépést, aztán nyugalom szállta meg. Csak állt, mint egy festmény egyetlen főszereplője, és figyelte, ahogy kicsapnak a lángok az ablakokon, amelyekből képzeletben már olyan sokszor nézték együtt a naplementét Vele.

SZABÓ I. VALÉRIA

A SZABAD STRANDON

A kocsii belsejét betöltötte a zene, amelynek szövegét néha folyamatosan, néha el-elakadva, lelkesen együtt énekelték a jól ismert popsztárral:

„Van egy ország, ahol álomban jártam...”

Szép kis repertoárjuk volt már magyar popzenéből. Mona kezdte el gyűjteni, hogy gyorsabban teljen az idő a hosszú úton, amikor unokahúgát, Vivit havonta egyszer felhozta magukhoz hétvégére. A gyűjtemény egyre szaporodott, de mint az első szerelem, a legelsőként felvett szám maradt a közös kedvencük, azt egyszer sem hagyták volna ki. Mona gondolatai elkalandoztak éneklés közben. A meglepetésen gondolkodott, amit a kislánynak tartogatott.

A nyár eddigi legforróbbnak jósolt napját a kocsii klímája elviselhetővé tette, de kint lelassult az élet, néptelenek voltak az utcák, és szikkadtan kókadózott a táj, nedveség után sóvárogva. Vágyakozva gondolt a bőrét simogató hús vízre. Felidézte legutóbbi fürdőzéséből az ezüstösen vibráló vízfodrok remegését, a naplementét, ahogy a hegygerincről búcsúzó narancssárga korong még megmutatta erejét, és fényét rávetítette a tóra, tűzvörösben izzó fénysávval kötve össze a két partot. Aztán az aranyhídon integető sötét sziluettet magáról a nagy illúziókeltőn, a Facebook-on, ahol az élményt szerette volna megosztani, de persze csak a fotót sikerült. Mert hol maradt az apró hullámok monoton, halk csobogása, a víz és az esti levegő illata, a sekély vízben kézen fogva sétáló éjszakai fürdőzők beszédfoszlánya?

Korábban mindig keresgette a szabad strand lejáratait, de most egyből odatalált. Közvetlen az állomás után balra tért le az útról, és bekanyarodott a tágas parkolóba, ahol az autók már tömött sorokban izzottak a déli napsütésben, és megtöltötték a négyszögletű tér egyik oldalát. Árnyékos helyre nem látott nagy esélyt. A parkolódíjat két fiatal szedte, ami annyi volt, mint máshol a strandbelépő. Befordult a füves mezőre, és még éppen befért két kocsi közé, az utat szegélyező fák árnyékába.

– Szuper! Fürödni megyünk! Ez volt hát a meglepetésed! – kiáltott fel Vivi, ahogy meglátta a parkolóból a strandolókat, akiket a fák, mint megannyi apró oázis, maguk köré vonzottak az enyhülést ígérő árnyékba. Monának is ott találtak helyet egy idősebb és egy fiatal házaspár között. A fiatal, piros bikinis nő belemerült a kereszt rejtvényfejtésbe. Megbízható környezetnek látszott, ide terítették a matracukat, és rápakolták a holmijukat. A fekete bársonytörülközőt is, amit Monának barátai hoztak ajándékba Braziliából, ő pedig Vivinek ajándékozta tovább strandoláshoz. A törülközőn a Copacabana beach felirat alatt két óriáspapagáj pompázott élénk színekben a buja trópusi növényzetet szimbolizáló zöld levelek között. Mielőtt a vízhez indultak volna, Mona még rádobott egy használtabb törülközőt, biztos, ami biztos, nehogy elcsábítsanak a papagájok egy gyanútlan strandolót.

A lépcsőnél lelassult a sor, amint a fürdőzők felhevült testtel, óvatosan ereszkedtek be a tóba. Mona nagyon kedvelte ezt a strandot. Szeme élvezettel pásztázta végig a nagy teret, a hosszan elnyúló, végtelen víztükröt, a panorámát, amelyet a túloldalon, a parton végighúzó barátságos hegyek tettek teljessé. Ahogy a szikrázó napfényben a fürdőzők sötét körvonala, mint sok apró fekete kapszula, megtöltötte a vízfelületet, egy ismerősnek a hasonlata jutott az eszébe:

– Olyan lesz most a tó, mint a bableves. – Akkor túlzónak tartotta a kulináris hasonlatot, de most be kellett látnia, hogy találó volt.

Ernyedten engedte el magát a meleg vízben. Vivivel lubickoltak egy kicsit, majd a kislány úszással próbálkozott, de az iskolában inkább csak a vízbiztonságot tanították meg neki, valójában úszni még nem tudott. Aztán eszükbe jutott a labda. Felfújták, mielőtt a vízbe mentek, de ott maradt a csomagoknál.

Kifelé menet átküzdötték magukat a lépcsőnél torlódó tömegben, majd a fa irányába indultak, és közeledve szemükkel már keresték is a drapp strandtáskát a holmijukkal. Keresték, de nem találták. Ahogy egészen közel értek, kezdtek elbizonytalanodni, mintha teljesen más helyen járnának. Most több kis strandsátor volt az árnyékban egy csapat fiatal körül, akik jöttek-mentek, volt, aki a víz felől jött, volt, aki éppen a víz irányába indult. Meglepődve néztek körül.

– Lehet, hogy rossz fához jöttünk – mondta elbizonytalanodva Mona. – Gyere, nézzünk körbe a másik fánál. – Odébb mentek, és szemük már csak a csomagot fűrészte, de nem látták sehol.

– Ez lehetetlen – jegyezte meg szinte magának Mona –, biztosan eltévesztettük, rossz fánál keressük. – Egyik fától a másikig mentek, végül már mindegyiket egyformának látták.

– Nekem már annyira melegem van – panaszkodott Vivi –, menjünk vissza a vízbe.

Mona beleegyezett, mert más nem jutott az eszébe, de közben egyre azon törte a fejét, hogyan fordulhat elő, hogy nem találják a csomagjukat. El nem vihették, akkor csak a táskát vitték volna vagy abból a pénztárcát, de kinek kellene a rossz, használt pokróc, amit csak azért hoztak magukkal, hogy puhább legyen a hely a törülköző alatt, mivel a másik strandmatracot a hétvégi házukban felejtette. Ki visz el egy szakadt, régi pokrócot? Ez lehetetlen! Sok pénz nem volt a táskában, de a kocsis kulcsát benne hagyta.

Miközben agyában egymás után cikáztak át a gondolatok, a kislány látszólag gondtalanul és vidáman lubickolt a hűsítő vízben. Mona nem is annyira ideges, mint inkább megdöbben és tanácstalan volt, hihetetlennek tartotta, ami történt, és arra várt, hogy majd váratlanul megoldódik a helyzet, anélkül, hogy intézkednie kellene, egyszer csak megpillantják a csomagjukat ott, ahol eddig még nem keresték, és már mehetnek is haza, mert a fürdözéstől mostanra alaposan elment a kedve. Mindenesetre a gyerek előtt próbálta leplezni a lelkiállapotát, de úgy tűnt, hogy nem teljes sikerrel, mert Vivi váratlanul megkérdezte tőle:

– Te még mindig a táskán gondolkodsz? Ne aggódj, biztosan megtaláljuk valahol.

– Persze, biztosan – felelte Mona kevés meggyőződéssel. Érezte, hogy akármennyire is halogatta, most már szembe kell nézni a ténnyel, hogy a csomagjuk nincs meg. Vagy azért, mert nem találják, vagy azért mert, bár hihetetlen, valaki elvitte mindenüket, úgy, ahogy volt.

– Gyere, Vivi, odamegyünk a parkolóórökhöz – hozta meg a döntést végül.

– Hú, de forró a beton! – kapkodta lábait a kislány, és a fűvön lépkedett tovább.

A fiatal parkolóőr, aki valószínűleg diákmunkás lehetett, egyáltalán nem lepődött meg a történetek hallatán.

– Mostanában így csinálják, elvisznek mindent tokkalvonóval – mondta. – Még a nyugagyakat is. Tegnap este is a strandon szétszórva találtunk holmikát, amik nem kellett nekik. Csak azért szednek össze mindent, hogy kevésbé legyen feltűnő, úgy tesznek, mintha az övék volna.

Ahogy ott álltak ketten fürdőruhában, mezítláb, egy fillér nélkül, a lezárt gépkocsival, Mona arra gondolt, hogy ilyen kiszolgáltatottnak régen nem érezte magát. Órák óta keresték a csomagjukat a kánikulában, közben nem ettek, nem ittak, és ráadásul még a férje új mobilszámában sem volt biztos, aki amúgy is legalább százötven kilométer távolságra volt tőlük pillanatnyilag.

Tudta, hogy lesz megoldás, mert az mindig van, csak persze ki kell várni. Az a telefonszám majd eszébe jut, és az emberek segítenek, meg fogják őket kínálni vízzel, kölcsönadják a mobiljukat, hogy telefonáljon, és aztán lesz, aki azt is felajánlja, hogy hazaviszi őket kocsival, de addigra egy barátjuk elhozza nekik hazulról a tartalék kocsikulcsot, és a saját kocsijukkal hazamehetnek. Ebben nem is tévedett.

Másnap reggel a laptop előtt ült, amikor Vivi álmosan, szemét dörzsölgetve jött ki a hálószobából, és panaszkodott, hogy rosszat álmodott. Küzdelmes álmában egy kislány bújt elő egy fa mögül, és felé nyújtotta az eltűnt rózsaszín strandpapucsát, de amikor érte nyúlt, a fiú továbbfutott egy másik fa mögé, és ezt egészen addig folytatták, amíg fel nem ébredt.

– Te sohasem fogsz visszamenni arra a strandra? – kérdezte Monától.

– De, igen. Visszamegyünk majd Sándorral, mert az a kedvenc strandunk.

– Az mi? – mutatott most az átlátszó műanyag tasakra a laptop képernyőjén.

– Vízhatlan kulcstartó – mondta Mona a képre kattintva. – Nyakba akasztható pántja is van. Meg lehet rendelni a netről.

– Ugye ma a Vidám Parkba megyünk? – váltott témát hirtelen Vivi.

– Igen, és a hullámvasútra kétszer is felülhetsz. A forgó hordót is kipróbálhatjuk, hátha most sikerül átmenned rajta.

– Jaj, de jó! Remélem, a mai napunk jobban sikerül majd, mint a tegnapi – sóhajtott fel megvigasztalódva a kislány.

KARÁCSONY ISTVÁN

HACSAK...

Részlet a Sörhajó című könyvből:

Özvegy Vitéz Bányay Elemérné, Mauzika életem legromantikussábrá sikeredett leheletfinom kapcsolatának főszereplője volt. Végre találtam valakit – hogy finoman fogalmazzak – égy érett nő személyében, akihez igazi grál lovagként tudtam viszonyulni. A hölgy néhány évtizeddel előbb született, mint én, de ez csupán érettségében, továbbá figyelemre méltó bölcsességében és életfilozófiájában mutatkozott meg.

Tetemesre nyúlt élete során három férjet temetett el annak rendje és módja szerint. Legszebb házassága a harmadik, eddigelé az utolsó volt, amikor erről beszélt, meghatottságával engem is magával ragadott. Sorsa úgy hozta, hogy ez a házassága a legszebb és érzelmileg is a legteljesebb, de a sors kifürkészhetetlensége miatt egyben a legrövidebb is volt, csupán néhány hétig tartott, s annak az időnek is nagy részét a megboldogult volt férj egy jól felszerelt kórház intenzív osztályán töltötte. Ennek a mindent átívelő teljessége túltett korábbi házasságain, amelyek ugyancsak nem voltak rosszak, és több évtizedig tartottak. Történeteit többször is hallhattam. Mauzika sohasem untatott, ugyanis minden alkalommal, amikor sorra vettük egy-egy eseményekben és izgalmakban bővelkedő házasságát, mindig valami új epizód emelkedett ki, ami tanulságot és okulásul is szolgált.

Mauzi így szinte a házasságtudomány doktorát testesítette meg nekem, és már csak ezért is tisztelettel néztem fel rá, a törekeny asszonyra.

Sorsának köszönhetően az utolsó házasságának néhány hetébe zsúfolódott bele az a sok jó, hogy a házasságai közötti kiegyensúlyozottság meglegyen – ami korábbi nászainak évtizedei alatt mézcseppenként édesített meg életét. Ha... ha... ez a legutóbbi férjem ma is élne, ilyen meg olyan jó lenne nekem – hangzott el nemegetszer Mauzi szájából, de hát már nincs. Ilyenkor mindig kövér könnycseppek jelentek meg a szemében, és ezekben a cseppekben, mint cseppekben a tenger, benne volt Mauzi egész élete, s így legutolsó, legrövidebb, de egyben legboldogabb házassága is.

Amikor sétálgattunk, fogtam a karját járása stabilitását biztosítván, ő pedig valami régről jött melegséget sugárzott, amikor kezével tenyeremhez ért.

Sokszor ezeknél a kísérető sétáknál az volt az érzésem, mintha az élet vizét pumpálnám belé csupasz kezünk összeérésekor. Ilyenkor mindig felvillanyozódott, arca kipirult, és mosolyogva tekintett rám csillogó szemüvege mögül. Rápillantva gondolataimban felvillant régvolt fiatalságának kellemes kontúrja, azután visszazökkenve az évtizedek viharai által megtépázott, de még mindig mosolygó arcát láttam.

Így sétálgatva kellemes képet nyújthattunk jelen tanulságul a mai világnak.

Rohanás helyett nyugodt lépkedés, mondhatni tipegés, érdektelenség helyett empátiás egymásba karolás, piszkáló vagy semmitmondó szövegek helyett egymásra figyelő beszélgetés.

Sokszor ez rám is olyan megnyugtató hatású volt. Átöleltek Mauzi szavai, mint ahogy őt is nem lebecsülendő korú, jóféle szörméből készült bundája.

Lábai szépkorú kis félcsizmában egyensúlyoztak, amikor is baktattunk a korán jött télben a Rákóczi úton a villamosmegállót célba véve.

Mauzit ezúttal a hókásás úton még jobban fogtam, s így tenyerünk a szokottnál még nagyobb felületen találkoztunk, ez részben a stabilitást, részben pedig a már korábban említett életvízpumpa-funkciót biztosított. Mauzi, mint már sokszor, úgy ezúttal is a házassági filozófiájának megfelelő részét magyarázta, én pedig amennyire tudtam, figyeltem, de az esteledő időben a csillogó útra, a forgalomra és a közlekedési lámpákra is ügyelnem kellett. Végül szerencsésen megérkeztünk a villamosmegállóhoz. Felmenvén a járdaszigetre, a várakozók között lestük a csillogó járművet, amely végre hosszú, sárga, kövér, világító szemű kígyóként sziszegve megérkezett. A kicsapódó ajtókon keresztül az embertömeg letódult, majd a felszállók helyükre felnyomultak.

Közben Mauzival a beszélgetésben ott tartottunk, hogy három házasságán túl negyedekre nem vágyik...

Mivel én nem utaztam a villamossal, karitatív feladatomban Mauzi idekísérésével véget is ért... bocsánat, de nem egészen, mert még egy kedves udvariassági aktust megajtettem. Ez pedig az idős hölgy felsegítése volt a jármű meglehetősen magas lépcsőjére. Kapaszkodása közben a sok utas között csak nehezen tudott utat törni magának. Ekkor én határozottan két tenyeremmel megtámasztottam a bunda alól kicsúszott alsó testtáját, amelyen szoknyája feszesen simult, és így kissé erőlyesen, de sikeresen segítettem fel. Mauzi mondókáját ezen akció sem törte félbe: tehát még egyszer mondom, kedves Feri, hogy én soha, de soha többé nem megyek férjhez! Majd másodpercek tört része alatt hátrafordulva rám tekintett egy izgalomba hozott bakfislánynak az idő vasfoga által megszelídített mosolyával, és folytatta: tehát soha, soha többé nem megyek férjhez...

HACSAK... ekkor a villamos ajtaja becsapódott, és a jármű elindult.

Wegenast Róbert: MAB királynő

SZABÓ AIDA (Jampa drolma)

A KÉTARCÚ

Magunkban hordott
félelmek éhes száját
elménk táplálja

Egy este elmerülve, lágy, derengő lámpafényben kedvenc fotelemben kucorogva üldögéltem. Merengő tekintetem lassan pásztázta a szobát. A félhomályú sarokban ismeretlen, idomtalan, amorf alakzat ejtette foglyul a tekintetemet. Megbabonázva néztem, és le sem mertem venni róla a szemem. Az amorf változott, idomult és formálódott, míg egy furcsa árnyalak lépett belőle elő. Óvatosan közeledett, és jött, jött felém. Még a lélegzetem is elállt. A látványtól és az ijedségtől megmerevedve gubbasztottam, mint akit kígyó bűvölt – moccanni sem bírtam!

Porlepte, kopott-szakadt köpenyéből kivillant zúzódásokkal, kék-vörös aláfutásokkal teli összetört arcéle, mely kemény harcok nyomát viselte. Orra betörve, szeme bedagadva. Haja vértől összeragadva csimbókokban lógott. Egyik karjáról cafatokban a hús, a másik felkötve a nyakában lógott. Járása közben a lába meg-megbicsaklott, pedig göcsörtös botjára támaszkodott. Látszott rajta, hogy minden egyes lépése fájdalmat és szenvedést okoz neki – neheze esik. Ijesztően meredt reám, szomorúan sajgó szemével. Am ekkor, csendesen köpenyszárnyait gyengéden reám terítette, s ezzel fellebbentette titkát. A zord, ijesztő külsőt viselő arc vontatott, fájdalmas vallomásba kezdett:

„Oly rég óta élek már, egyidős vagyok az emberiséggel. Ősidőktől fogva vacognak, félnek tőlem az emberek. Elfordulnak. Menekülnek előlem. Nem érzik meg dobogó szívemet, együttérző szeretetemet. Már a külsőtől is – ami mindezt eltakarja – megijednek. Nem látják bennem a jót, a buzdítót. Jövök tárt karokkal. Jó, jó, leterítem, a földre dobom, megtaposom, bedöngölöm időnként valamennyit, de azután segítenék is nekik: felemelném, lábra állítanám őket. Új erőt sugallnék beléjük, napsugárral, sok-sok fénnel bocsátanám útra mindegyiket, de sajnos, csak a külsőm és a nevem alapján ítélnék. Elrugdosnak. Orrom előtt bevágják az ajtajukat. Már rettegnek „KUDARC” nevem hallatán is, pedig nem tudnak elkerülni! Mindannyian életük folyamán találkoznak velem, hiszen ők keltenek életre. Bennük lakozom, bennük élek. Nem látnak az orruknál tovább, nem értik, hogy gáncsvetéseim fejlődésük érdekében történik! Csak őket szolgálom! A másik arcomra nem is kíváncsiak! De akkor hogyan segítek rajtuk? Sőt, olykor nem is vagyok jelen, és mégis az én számlámra írják – kudarcnak könyvelik el azt, ami történik velük.”

A hallottak alapján nagyon megsajnáltam, és a félelmem pedig, ahogy jött, úgy hirtelen el is párologott. Mire el-suttogta bánatát – láttam –, testén átviláglott együttérző szeretete. Akkor felrémlt bennem, hogy láttam már, felismertem őt, és éreztem, hogy a bizalmam újra megnyílik felé. Azt is tudom, hogy segítene bármikor, mint már annyiszor megtette velem, amikor meglátogatva, tanítva, felemelt magához. Becéző kezével simogatott, ölben elringatott, erejét átadta, gyógyító szavával új lendü-

letet adott. Mindig új erőt öntött belém, és léptei nyomában az újulás, a változás virágai nyíltak. Akkor az az arc nem volt csúf, és nem volt ijesztő – mert két arca van! Míg gondolataim szárnyán repdestem, látomásom hirtelen eltűnt, a barázdált, kedves arc az opálos sugárban beleolvadt egyre sötétebb szobám sarkába. Hatása alatt még sokáig elmélázva ültem, és amikor lányom benyitott a szobámba, hogy jó éjt kívánjon, megdöbbenve nézett rám, ahogy félig nyílt ajakkal magam elé suttogtam: Itt járt a KÉTARCÚ! A KÉTARCÚ!

BÖHM ANDRÁS

EGY CSILLAGDARABKÁRÓL

Az el nem égett csillag darabja az út sarába csapódott, de nem oly mélyen, hogy az arra járók egyszer-egyszer meg ne botoljanak benne. Volt, ki hasra is esett. Más a bokáját ficamította, s sántikálva ment tovább, közben nem épp áhítattal Istent emlegették, átkozódtak. Így a sárban, porban botránykővé lett a nemrég éteri tisztaságban, fent tündöklő csillag. Már előre félt, ha feltűnt valaki. Közlebb érve már azt is meg tudta saccolni, miket fog gondolni, mondani, ha netán megbotlik. Hozzá illő hangtalan fohással kérte az ég Urát, hogy vigyázza a közelgő lép-teit, vagy legalább ne figyeljen arra, amit hirtelen harag-jában összehord, mit lehiggadva, rögtön szégyellni, banni is fog majd. Esdeklései sűrű, seregélynyi rajokban száll-dostak az ég felé, mert rettegései dacára valahogy rokonszenvezett ezekkel a nem csak benne csetlő-botló, hangyaként szorgoskodókkal. Éjszakánként, mikor már nem jártak arra, s félelmei elszenderedtek, elgyönyörkődött hajdani társai ragyogásában, s boldog volt, hogy felfelé nézhet. Miközben arról ábrándozott, hogy egyszer oly simára koptatják, úgy beletaposák a földbe, hogy soha senki nem fog belébotlani, sőt, biztos támasza lesz az ember lépeteinek. Ha 89, ezért nem is fogják átok helyett áldani Istent, hiszen egy úttól természetesen elvárható, hogy jól járható legyen. Hogy miért épp most meséltem e történetet? Nem tudom, talán most hajlított meg annyira az idő, hogy észrevegyem, és mostanra lettem képes felismerni, hogy ez bizony egy csillag darabkája. Meg már ifjúi hévvel vissza sem kívánom a társai közé. Hagyom felfelé nézni, és boldognak lenni. Hogy a csillagokra nézve olykor közéjük képzelem, az magán-ügy, mint a többi efféle bolondériám.

Domonkos Béla: A vizsla

BEMUTATKOZIK

KÁRÁSZ TAMÁS

Hetvennégy éves tősgyökeres ercsi vagyok. Pár évvel ezelőtt a helyi újságban Szabó Aida költőné irodalmi klub megalakítását kezdeményezte.

Napokon át gondolkodtam a hozzám közeli világhoz való csatlakozáson, és végül jelentkeztem. Tíznel több lelkes taggal megalakult irodalmi klubunk. Az érdi klub kistestvéreként működünk, tagjaink az érdibe is járnak.

Első novellámat 1956 őszén a székesfehérvári József Attila Gimnázium kollégiumában második koromban egy rendezvényen felolvasták. Sokan gratuláltak, köztük a magyartanárom is. Itt vége szakadt egy időre az, ami talán el sem kezdődött: az írói tevékenységem.

Az élet szabta út másfelé vezetett. Érettségi után az akkori idők legnehezebbjét, a tv-műszerész szakmát sajátítottam el. Szüleim a szülőföld és család szeretetére neveltek. Hatása máig megmaradt bennem. Az én világom nagyon kicsi, de e két fogalom mindig helyet kap.

Munkahelynek az Ercsi Cukorgyárat választottam. A hosszú évek alatt maradt egy kis őrláng, mely ébren tartotta bennem az írás, a közlés iránti vágyamat. Több éves kutatómunka után pár éve elkészült „Ercsi forradalma 1956-ban” című könyvem.

Beszélgetéseim során különböző sorsokkal, az emberek tisztességes helytállásával ismerkedtem meg.

A cukorgyár megszűntetése szintén hasonló élményekkel gazdagított, és kötelességemnek érzem, hogy írjak a rendszerváltás forgatagában vergődő kisemberekről. Most ezen dolgozom.

Rövid novelláim egyre gyakrabban jelennek meg az Érdi IRKA-ban.

Szeretem az állatokat, melyeknek az emberéhez hasonlóan sorsuk van...Családom, unokáim szintén írásaim gyakori szereplői.

Az irodalmi klubtagság számomra egy páratlan környezetet biztosít, és segít törekvéseimben. Klubtársaim között jelentős egyéniségek vannak, akikkel megtisztelő együtt tevékenykednem.

KISSNÉ MATKÓ GABRIELLA

Egy viharos éjszakán égzengéssel jöttem e világra, így mesélte édesanyám, s elkezdődött gyermekkorom tündérmeséje.

Rengeteget olvastam, és gyakran ott ragadtam a történetek sodrásában, a világot mindig szépek, jónak és igazságosnak láttam a mesék jóvoltából.

Verseket ötödikes koromban kezdtem el írni, rabul ejtett a rímek, ritmusok játéka, úgy éreztem, ez igazán nekem való.

14 évesen felfedeztem, hogy a hangommal is kifejezhetem magam, énekelni kezdtem a helyi zeneiskolában.

Korán férjhez mentem, a gyermekeimben is igyekeztem kifejleszteni a bennem, ill. a bennünk rejlő látásmódot a világra. Ezután a művészet mindig megjelent az életünkben a klasszikus formáktól kezdve a könnyebb műfajokig: a mindennapokban is. Az alkotás számomra egy létforma, ami kiteljesedhet egy-egy versben, dalban vagy bármely mozgásformában – feltöltve ezzel a hétköznapokat.

Szeretném megmutatni másoknak is, hogy a világban nemcsak annyi van, amit éppen látunk, hanem saját magunk alakíthatjuk a körülményeket, vagy ha azt nem, legalább önmagunkat, s azon keresztül másokat is.

Mindenki számára mást jelent az öröm, de a legnagyobb dolgok, azt hiszem, akárcsak a saját életemben, az apró, a jelentéktelennek tűnő, a néha alig észrevehető pillanatokban rejlenek.

Szívesen osztom meg saját világom azokkal, akiket érdekel.

A tél virága

A tél virága
virít az ablakomon,
hideg van, fázom.

Melenget a szó,
megsimít az arcomon.
Mondj, mire vágyom!

Szélvihar süvít,
Feltöri az éjszakát,
Mondj el egy imát!

BEMUTATKOZIK

DOMONKOS BÉLA

Az Érdén élő szobrászművész pályafutása során gyakran megtapasztalta: az előrejutás során milyen lényeges az egyéni áldozatvállalás, a lemondás, a szent cél érdekében önként vállalt többletterhek elviselésének képessége.

A művész olykor rögzös, nehéz – néha kilátástalan –, de teljesítményekben bővelkedő utat járt be az igazi művésszé válás során, mely sok vonatkozásban hasonlít az általa megmintázott földrajzi fölfedező utazók sorsához. Az élet nem volt kegyes hozzá. Kispesten született 1934. február 25-én. A II. világháború idején egy bombatámadásban veszítette el édesapját. Szövőmunkás édesanyja özvegyen nevelte négy gyermekét, akiknek igyekezett megadni mindent, amit csak lehetett abban a szűkös világban. A művész a norvég szobrászgéniuszhoz, Vigelandhoz hasonlóan megismerte a nélkülözéseket, s tudta, hogy csak önmagára számíthat. Lépésről lépésre, önerőből, hatalmas erőfeszítések árán építette ki sajátos, eredeti művészi világát.

A család 1935-ben Érdre költözött, s Domonkos Béla számára itt bontakozott ki a világ. A kezdetekre úgy emlékszik vissza, hogy az Érd-Tétényi-fennsík mészkőbányáiban gyerekként fejeket faragott. Mintázó készségével, bámulatos formaérzékével hamar kitűnt, s fiatalon eldöntötte: egész életét szobrok készítésének szenteli. A kőfaragásból hosszú évek munkájával művészet lett, melyet a külső tényezők nem segítettek, hanem inkább akadályoztak.

Mindig élénken foglalkoztatta a természet és az ember ábrázolásának örök kérdése. Érdi alkotói birodalmát két keze munkájával és családja segítségével felépítette. Műtermébe az ország minden részéből elzarándokolnak tisztelői, s munkáit ismerik, megbecsülik. A művész gyerekkorától igen fogékony mind a nagyvilág kérdesei mind a hétköznapi ember problémáinak megoldása iránt.

Talán ez a magyarázata, hogy szobrai nemcsak kifejezőek és élethűek, hanem elgondolkodtató sorsábrázolásként jelennek meg.

WEGENAST RÓBERT

A képzőművészeti szabadiskolában tanára Csáky Maronyák József volt. Az Országos Iparművészeti Főiskola grafikai tanszakára járt, majd átiratkozott az éppen induló színpadművészeti fakultásra. Mesterei: Oláh Gusztáv és Mihály Pál. Színházi díszlettervezői pályáját a Magyar Néphadsereg Színházában kezdte (ma Víg-színház), majd a Kaposvári Csíki Gergely Színház, Egri Gárdonyi Géza Színház, Miskolci Nemzeti Színház, budapesti József Attila Színház díszlettervezője, közben több fővárosi színháznál vendégként dolgozott. 1973-tól Magyar Televízió vezető látványtervezője volt 1990-ig, azóta nyugdíjas. Látványtervezőként vett részt az 1993 és 1999 között sugárzott Játék határok nélkül című népszerű, nemzetközi vetélkedősorozat készítésében.

ARS POETICA

A huszadik század a dilettánsok, az amatőrök és a képzetlen képzőművészek százada volt. A meghökkenés, a bomlás, a megtévesztés, a rombolás diadala.

A művészet, elsősorban a képzőművészetek nagy hármasa – tehát még az építészet egy része is – filozófalgató dekorációvá süllyedt.

Picasso felelőssége nagy. A képzetlen, de néha mégis tagadhatatlanul zseniális amatőrök posztumusz sikerei után ő az első valóban képzett ember (művész), tudatosan képzetlen ügyetlenséget szimulál.

És bizony a pofánkba röhög.

A sztárcsinálás, a művészet menedzsmentje ezután az ügyetlen hozzá nem értést a pénzvilág Mauritius-bélyegévé emelte. A nagypénzű vásárlók nem képeket, hanem szígnókat vásárolnak, ahogyan ezt Van Megeren a század elején már megjósolta.

Negyvenöt éve küzdök hol a divatok sodrában, hol azok ellen. Ma már tudom, hogy tárgyaltan, Rorschach-asszociációkra épülő művészet, amivel oly sokáig gyürköztem – halott.

Az ember számára az ember szebb és mély értelműbb, mint a formák, színek és fraktúrák legrafináltabb elvegyülése. Az emberi arcon több tudat mögötti absztrakció sejlik, mint a legkiagyaltabb, legmegdöbbentőbb vagy naivul ösztönös performance-on.

A KÉK vendége volt:

WEGENAST RÓBERT festőművész, díszlettervező

MÉG SOK MESÉLNIVALÓJA VAN A MŰVÉSZNEK

A Képzőművészek Érdi Közössége (KÉK) az első félév zárásaként újra olyan összefüggő tartott májusban, amelyen a jelen lévők egy igen kedves vendéget köszöntöttek: Wegenast Róbert festőművészt és díszlettervezőt, aki nemcsak életművéről mesélt, hanem a művészetről alkotott gondolatait is megosztotta velünk. A művész épp május elején ünnepelte 85. születésnapját, tehát sokat megélt, rengeteget tapasztalt, így nem csoda, hogy nem volt szüksége biztatásra, örömmel számolt be művészi pályafutásának legfontosabb állomásairól, sorsfordító mozzanatairól. Megtudtuk, hogy tulajdonképpen egy hirdetés nyomán kereste fel azt a rajztanfolyamot, amely elindította őt képzőművészeti hivatás irányába. Gimnazistaként ugyan még kacérkodott a gondolattal, hogy novellista lesz, de magyartanára hamar kioltotta irodalmi ambícióit, mert elégedetlen volt a „kis színes” házi feladataival. A Szépművészeti Líceum rajziskolájában viszont megismerkedett a rajztechnikák sokaságával, és apja akaratával is szembeszállva, az orvosi egyetemről átiratkozott a képzőművészeti akadémiára, ahol később – egyik mestere tanácsára – a díszlettervezői szakot választotta. Miután diplomát szerzett, az ország több nagyvárosának színházában dolgozott.

Kiemelte: „A színház az összművészet színtere, hiszen a zene, ének, tánc, szín- és képzőművészet mind együtt van jelen. Bár ma már, sajnos, a díszlet gyakran elmarad. A jelmeznek azonban mindenképpen tükröznie kell az ember egész életvitelét, jellemét, gondolkodását, tehát szükséges, hogy mindent tudjak róla. Tulajdonképpen ebben a szakmában is mindig „festő” voltam, olykor ugrattak is a kollégák: ott jön a „Rembrandt”.

Édesapja később mégis megbékélt a tudattal, hogy a fia nem lett orvos, de az egyik színházbemutató után megkérdezte: „Mondd, fiam, meg lehet ebből élni?”

Nos, Wegenast Róbert ugyan nem gazdagodott meg, de egész életében azzal foglalkozhatott, amit szeretett! Ma is gyakran leül a vászon elé, és addig dolgozik egy-egy alkotásán, amíg nem érzi befejezettnek. Aztán később újat kezd, bár az utóbbi éveket leginkább a gyermekkori „szerelmének”, az írásnak szenteli, pontosabban az írásos életművét próbálja rendszerezni. Elárulta ugyanis, hogy – bár magyartanára eltanácsolta az írástól – a képzőművészettel párhuzamosan egész életében írt. Lejegyzett mindent, ami történt vele, amit gondolt, érzett, tapasztalt, sőt szép számban születtek versei is az évek során. Így mostanában nemcsak fest, hanem igyekszik az írásait is úgy összerakni, hogy azokból alkalomadtán könyv lehessen.

Kordokumentumok ezek, mert hitelesen írják le a megélt történelmi pillanatokot, azokat az eseményeket, amelyeket személyesen átéltem – vallotta Wegenast Róbert, akinek, mint kiderült, roppant izgalmas, eseményekben gazdag élete volt. Rengeteg sztori maradt még, amelyeket szívesen elmeséli majd azoknak, akik kíváncsiak rá, ezért a jelenlévőket meghívta otthonába egy batyus „kerti piknikre”. A KÉK-tagok megígérték, élnek a kedves meghívással, és a nyár végén – amikor már nem lesznek oly forróak a napok, szívesen meglátogatják a művészt.

Bálint Edit

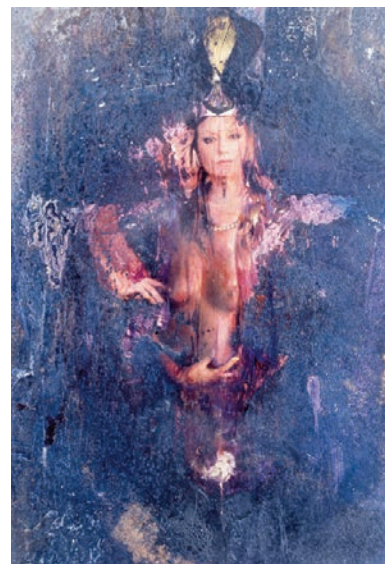
(az Érdi Újság munkatársa)

A körző

Az ács fia

Tükröződés

A MOHÁCSI CSATA LENGYEL HŐSEI

487 évvel ezelőtt a középkori Érd fontos események színhelye volt. Brodarics István kancellár szerint 1526. július 24-én a lengyel-litván uralkodó családból származó II. Lajos (1516-1526) és kísérete Budáról Érdre érkezett, ahol a királyt Sárkány Ambrus látta vendégül. II. Lajos a Jagelló-dinasztia harmadik királya volt a magyar trónon. I. Ulászló (1440-1444) a török ellen harcolva a várnai csatában vesztette életét. II. Ulászló (1490-1516) magyar és cseh király trónját halála után fia, Lajos örökölte.

Az 1526-ban élt érdiak számára minden bizonnyal sokáig emlékezetes volt a királyi látogatás. Az uralkodó a Budát Eszékkel összekötő országúton Tolnára indult, amelyet a török ellen készülők magyar csapatok gyülekező helyének jelöltek ki. A királyi kíséret magyar, lengyel, latin, német, cseh és spanyol szavaktól volt hangos. A királyi főtisztviselők között több lengyel is volt. Brodarics kancellár leírása alapján közéjük tartozott Trepka András, a testőrség egyik parancsnoka, valamint Pilaczky János és Macziewowsky János belső kamarás.

II. Lajos több napos érdi tartózkodást követően Ercsin, Pentelén, Földváron és Pakson át Tolnára indult, ahova augusztus 6-án érkezett. A királyi sereg tolnai gyülekezésének eredeti időpontja július 2-a volt, a több mint egy hónapos késésnek alapvetően pénzügyi okai voltak.

A királyi kíséret nyomában több katonai egység vonult Tolna felé. Közéjük tartozott Leonard Gnoinski ezredes parancsnoksága alatt egy 1500 fős lengyel alakulat is. Érdet minden bizonnyal fölverte a lódobogás, a katonák felszerelését szállító szekerek zörgése és a fegyvercsörgés.

Az 1500 lengyel hosszú utat tett meg idáig. Királyuk, I. Zsigmond (1506-1548) még az előző évben békét kötött I. (Nagy) Szulejmán szultánnal (1520-1566), ezért elvben nem adhatott volna segítséget unokaöccsének, Lajos királynak. Gnoinski ezredes katonáit Brodarics értesülései alapján a VII. Kelemen pápa (1523-1534) által Magyarországnak küldött pénzből fizették, ami kevésbé adhatott okot a török Lengyelország elleni föllépéséhez. Nem tudjuk, hogy ezek a katonák Lengyelország mely részein születtek, a Tátra völgyeit, a Visztula vidékét, Krakkót vagy egy kis lengyel falut tekintettek otthonuknak. Akár Lengyelországban is maradhattak volna, hiszen ők is súlyos háborúkat vívtak. Védhették volna országukat a törökök, tatárok, oroszok, németek ellen, de a sors (és mint később kiderült), a végzet arra szánta őket, hogy a magyarokért, Magyarorszáért harcoljanak.

A lengyel katonai egység képzettsége és tapasztalata alapján a legjobbak közé számított. Ebből adódóan Gnoinski ezredes részt vett a haditanács megbeszélésein, s fontos szerepet kapott az augusztus 16-án fővezérré kinevezett Tomori Pál kalocsai érsek haditervének kidolgozásában is. Tomori a Mohácstól délre lévő síkságot találta alkalmasnak a szultán és Paragli Ibrahim nagyvezír irányította török sereg megállítására. Gnoinski is részt vett azokon a terepszemléken, ahol eldöntötték, hogy hol és miként álljon föl a magyar sereg. A lengyel ezredes feladata lett a királyi tábor helyének kijelölése és

felállítás is.

A török hadsereg stratégiai fölényben volt a királyi csapatokkal szemben. 1521-től néhány év alatt elfoglalta a Magyarországot védő kettős végvárrendszer első vonalának legfontosabb várait: Nándorfehérvárt, Szabácsot, Orsovát és Szörényt. Az 1526-os hadjárat idején sikeresen ostromolta a második végvár vonal legfontosabb várát, Péterváradot. Augusztus közepén már Eszéken járt, amelyet őrsége a kilátástalan helyzetben elhagyott. Ibrahim nagyvezír a kor legerősebb hadseregét vezette. Mintegy 60 000 fős hadsereg, ezen belül erős lovasság, 160 ágyúval fölvonuló tüzérség, puskával is felszerelt gyalogság, a Dunán pedig számos hajóból álló flotta indult Magyarországra ellen.

A főurak bandériumaira, a nemesi felkelőkre és a telekkatonaságra épülő magyar hadsereg szervezetileg is korszerűtlen volt, a legfőbb gondot azonban a pénzhiány jelentette. A kincstár üres volt, ezért zsoldos csapatok fölfogadására és korszerű fegyverek beszerzésére alig volt lehetőség.

II. Lajos felesége, Habsburg Mária révén rokonságba került a hatalmas területek fölött rendelkező Habsburgokkal, azonban sógoraitól, V. Károly német-római császártól (1519-1556) és Ferdinánd osztrák főhercegtől hatékony segítségre nem számíthatott. A török elleni védekezés céljára a pápa és VIII. Henrik angol király (1509-1547) ígért pénzügyi segítséget, ez azonban nem oldotta meg a magyar hadvezetés legfőbb problémáit. Ebben a helyzetben minden katonai segítség, beleértve ebbe a kiváló katonákként ismert lengyelek Magyarországra érkezését is, létszükséglet volt hazánk számára.

Augusztus 16-án a királyi hadsereg Tolnáról továbbindult Mohácsra, ahova augusztus 24-én meg is érkezett. A Tomori Pál rendelkezésére álló haderő létszáma ekkor mintegy 25 000 fő lehetett, ami a következő napokban jelentősen gyarapodott. Az ország különböző pontjain a mohácsi csata időpontjában még nagy létszámú katonai erő mozgott, ezek a csapatok azonban már nem érkeztek meg az ütközet helyszínére.

A török hadsereg Eszéken át a Dráván és a környező mocsarakon, majd Mohács felé indult. Augusztus 29-én Tomori Pál a mohácsi síkon csatarendbe állította csapatait.

A katonák – középen a Gnoinski és a Ciprusi Hannibál vezette gyalogság, a szárnyakon pedig a lovasság – egész délelőtt a török csapatok megjelenésére vártak. Gnoinski ezredes feladata volt, hogy a hadsereg szárnyait szekerekkel erősítse meg.

Délután három óra körül Tomori javaslatára a király támadási parancsot adott hadseregének, amely rohamra indult a fölvonuló török sereg ellen. Sötétedésig tartó, öldöklő küzdelem bontakozott ki, amelyben a királyi gyalogság majdnem egésze és a lovasság jelentős része, közel húszezer katona holtan maradt a csatatéren. A menekülő II. Lajos a megáradt Csele-patakba fulladt.

Hetekkel később a király halálának helyétől nem messze megtalálták Trepka András holttestét is.

Augusztus 31-én a fogságba esett katonákat a nagyvezír parancsára a törökök lefejezték. A szultán megkímélte néhány főúr, köztük Pilaczky és Macziewowsky életét, akiket üzenettel Budára küldött.

Gnoinski lengyel gyalogosai nem térhettek vissza hazájukba, parancsnokukkal együtt hősi halált haltak Magyarorszáért. Életüket szablya, lándzsa, puskagolyó oltotta ki, csontjaik ma ott porladnak a mohácsi csatamező valamelyik tömegsírijában.

Érd város és a budapesti Lengyel Nagykövetség 2007 óta minden évben koszorút helyez el annál a magyar és lengyel nyelvű márványtáblánál, amely nem hagyja feledésbe merülni a mohácsi csatába induló magyar és Leonard Gnoinski ezredes lengyel katonáinak emlékét.

Pergel Antal

KOVÁCS SÁNDORNÉ

bogácsi mesegyűjtése

Lement az ing ára

Az egyszeri embernek valami fontos dolga akadt a városban. Mondta neki a felesége, hogy ha már beutazik a városba, vegyen magának egy-két inget is. Odaadta neki a pénzt is. Már alkonyodott, mikor emberünk haz ért, a felesége látni szerette volna a megvásárolt ingeket: – Mutassa már kend az ingeket, hadd lássam, jól választott-e.

– Nem tudom megmutatni – felelte mentegetőzve a férj –, mert annak lement az ára.

– Hát akkor mért nem vettél? – érdeklődött emelkedett hangon az asszony.

– Azért, mert az ing ára nem úgy ment le, ahogyan te gondolod, hanem a torkomon.

Részeg asszony a búcsún

Egy asszony elment a búcsúba. Ott úgy megáztatta a száját a borban, hogy a lába rogyadozott, a feje meg szédült. Megijedt, hogy ebben a gyarló állapotban nem lesz ereje hazáig vánszorogni. Az út mellett kápolna állott, melyet Szent Anna tiszteletére emeltek.

Betért a kápolnába imádkozni. Mikor az oltár elé térdelt, a szédülés még komiszababbul nyomorgatta. Úgy rémlett neki, mintha az oltár szép lassan forogna körülötte.

Ezen elmélkedett, s hangos szóval ekként fohászzkodott: – Ó, boldogságos Szent Anna, nem vagyok én méltó erre a megtiszteltetésre. Azért jöttem ide, hogy magam járjam körül az oltárt, s nem azért, hogy az oltár járjon körbe engem, gyarló fehérszemélyt.

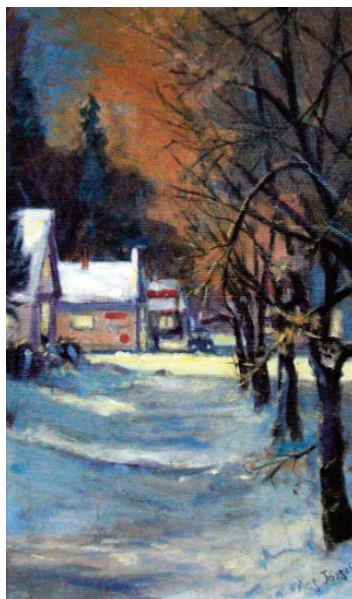
Wegenast Róbert: Nüx lányai

Domonkos Béla: A tékozló fiú

BÚCSÚZUNK

ÁCS JÓZSEF FERENC festőművésztől

Novákovicsné Tóth Ica

Kopjafás temetőkert

Régi temetőkert
– mint csónakok –
kopjafák sora,
merengve nézi őket
a templom öreg tornya.

Csillagos, holdas éjen,
mikor útra kél a szél,
láthatatlan ujjaival
mint hárfa húrjain zenél.

Regét mond azokról,
kiknek teste itt pihen,
s arról, hogy keresztek helyett
miért kopjafák díszlenek.

Ember ezt meg nem érti,
örök titok és rejtély marad,
mint az is, hogy a kopjafák
a füvek hullámain
miért ringanak.

Habos László

Kopjafák éneke

temető csendje
szól rá
lázado lelkekre
igazságért
kiáltó hitem
fegyverét
ma tegyem le
s nézzek
tisztá szabad lélekkel
s lássak
hegyre vezető utat
és hallgassam
a kopjafák énekét
és megértsem
a múlt múlhatatlan értékét
és öltsem fel
a hősöknek vértjét
és menjek
menjek a hegyre fel

EGY DÉLUTÁN

– KÉT SZÜLETÉS NAP

„Emberarcú könyvesbolt, ahol jól érzi magát a betérő” – mondja **Dr. Tarján Tamás** (irodalomtörténész, egyetemi tanár) a **Bíró András Óperencia Könyvárúhá**z megnyitójának tízéves évfordulóján. A hétköznapi életben is népszerű az üzlet (gyakorta új könyvek bemutatójának a helyszíne), köszönhető ez a bolttulajdonos **Fodor János**nak és a kedves, mindig segítőkész munkatársnak, **Zsuzsának**.

Most is jó volt itt kucorogni a tömegben, míg hallgattuk **Szigeti Eszter** bájos-elbűvölő énekét és **Varga Zoltán** zongorajátékát.

Nemcsak **Bíró András** megzenésített versei illettek a műsorba, de a **szerező** előadásában elhangzó, **A vízimalom** című is. Nem csodálkoztunk, rengeteg barát, ismerős jött el őt köszönteni, városunkban a még mindig egyetlen élő személyt, akiről kulturális intézményt neveztek el, és tisztelői baráti társaságot alapítottak.

A négyéves **Érdi IRKA**-t ünneplők a már megszokott színvonalas műsort élvezhették. Ezúttal a **Lukin László Zeneiskola** tanári vonósnégyesének tapsolhattunk: **Simányi Andrea** és **Czidorné Kerecsányi Erika** hegedült, **Részegh Benedek** brácsán, **Rédai Erzsébet** csellón játszott.

Az **IRKA Irodalmi Díjat** az idén **Kreischer Nelly** (vers), **Szabó I. Valéria** (próza) és **Horváth Lilla** (VMG-s diák) kapta meg. Az ízléses oklevél mellé (**Szabó Aida** ötlete) emlékplakettet vehettek át a díjazottak (**Kaposi Eszter**, Ercsiben élő képzőművészünk alkotása).

A 4X1-es jeligés, **Kép-vers** pályázatot maguk a festőművészek értékelték, és esetenként fel is olvasták az általuk legjobbnak tartott művet.

Hóvári Zoltán (Nyári zápor) és **Wischin Tibor** (Pipacsok) c. képét **Petrik István** nyerte el, **Nagyszalóki András**ét (Érdi sétány almafája) **Novákoviczné Tóth Ica**, a negyedik képnek (Wischin Tibor nagylelkű felajánlása) pedig **Kósa Márta** örülhetett. (Ilyen összetartó, segítőkész a csapat. A **Somfai család** kitűnő elemzését is köszönjük, Adorján Lászlót meg várjuk vissza, és mielőbbi gyógyulást kívánunk neki.)

Az irodalomkedvelők klubjában felsorolhatatlan az a sok-sok közreműködő, akiknek köszönni lehet az összehangolt munkát. Közülük **Habos László**é a legnagyobb érdem. Az ő kreativitását, tördelőszerkesztői tevékenységét **Szekér Gizi** kerámiaja és a **Kreischer Nelly** által szerkesztett díszoklevél fejezte ki a legszebben.

Egyébként minden a négyes szám körül forgott: a 2014-es összefűzött **IRKA** újságokat (négy kötetet) négyen vehették át – akik **IRKA**-logót találtak székük aljára ragasztva.

A **Benedek testvérek** éneke, gitárzenéje, friss fiatalsága (Feri és Laci, Szóka Julika tanítványai) kedves zárásnak tűnt.

Ilyen tehetséges társaságban mi dolga a klubvezetőnek? Semmi. Önfeledten hátradőlhet, ráncai kisimulhatnak, idegei elernyedhetnek... jöhet a nyár.

Daróci Lajosné
klubvezető

ÉLETÖRÖM

Augusztus 14-én nyílt meg Bálint Imre festőművész Életöröm c. önálló tárlata a Szepes Gyula Művelődési Központban.

A megnyitó kellemes sokaságában örömmel fedeztük fel a város vezető művészeit és a POLY - ART nagy családjának tagjait.

A házigazda részéről az egybegyűlteket M. Nagy Péter köszöntötte, akinek a tárlat előkészítésében való szerepét, valamint az esemény műsorának levezetését ezúton is köszönjük.

A megnyitón Daróciné Márta, az IRKA vezetője Habos László – az alkalomhoz és az alkotó személyéhez méltó – versét mondta el, majd Horváth István hasonló ihletettséggű dalt adott elő gitárkísérettel.

Az ünnepelt műveiről és személyiségéről Majorné Bániczki Julianna művészstanár osztotta meg gondolatait. Örömmel tapasztalta, hogy Bálint Imre alkotói korszakának új szakaszába lépett, amelyet egyrészt a mélységes hit, másrészt a gazdag forma- és színvilág jellemez. Kiemelte, hogy a kiállítás anyaga egységes, határozott törekvést tükröz. Érdekesnek tartotta megemlíteni, hogy a harsány színek egyszerre váltanak ki a nézőben izgalmat és nyugalmat.

Somfai István, a POLY-ART vezetője Bálint Imre közösségformáló szerepét emelte ki, és köszönetét fejezte ki a Képzőművészek Érdi Közösségének megalakulásában kifejtett tevékenységéért és a közösség irányításáért.

Végül maga az alkotó köszönte meg a bemutatkozás lehetőségét, és azt, hogy a sorstól kapott tehetségével megajándékozhatta az érdeklődőket.

TARTALOM

Versek:

Böhm András, Bíró András, Habos László	1
Kissné Matkó Gabriella, Kovács F. István, Szabó Imre	2
Győri Gábor, Beck Zoltán, Bozó Patrik	3
Májér József, Lovrics Rebeka, Kósa Márta	4
Szabó Aida, Temesi Éva, Metzger Soma	5
Magyar András, Gróf Mária, Móczár Csaba	6
Kreischer Kornélia, Wegenast Róbert, Dr. Seléndy Balázs	7
Horváth Edith, Szirják Györgyi, Novákoviczné Tóth Ica	8
Tarnócziné Barabás Irén, Fazekas Major Gizella, Petrik István	9

Diákírók:

Szatmári Kristóf, Sági Luca, Szigetvári Zsófia Petra	10
--	----

Haiku-oldal

11

Prózák:

Kárász Tamás: Fizioterápia	12
Kovács F. István: Az irka	13
Pergel Antal: Ősz a Dunán,	
Horváth Lilla: Menekülés	15
Óri Eszter: Hétköznapi gyötrődés	16
Szabó I. Valéria: A szabad strandon	17
Karácsony István: Hacsak...	19
Szabó Aida (Jampa drolma): A kétarcú,	
Böhm András: Egy csillagdarabkáról	20
Kovács Sándorné: Bogácsi mesegyűjtése	25

Bemutatók:

Kárász Tamás, Kissné Matkó Gabriella	21
Domonkos Béla, Wegenast Róbert	22

KÉK-oldal

23

Tanulmány:

A mohácsi csata lengyel hősei (Pergel Antal)	25
--	----

Búcsúunk Ács József Ferenctől	26
-------------------------------	----

Beszámoló:

Egy délután... (Daróci Lajosné)	27
Életöröm (Somfai István)	28

Illusztrációk:

Domonkos Béla	2,3,6,7,14,20,25
Wegenast Róbert	1,4,5,8,9,19,25

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Habos László • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dalane@freemail.hu, haboslaci@freemail.hu • IRKA-logó: Mezőfi Virág • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048